

Zavod za javno zdravlje Sombor

**Zdravstveno stanje stanovništva
Zapadno-bačkog okruga 2014**

Sombor, maj 2015

1. POKAZATELJI VITALNO-DEMOGRAFSKE STATISTIKE

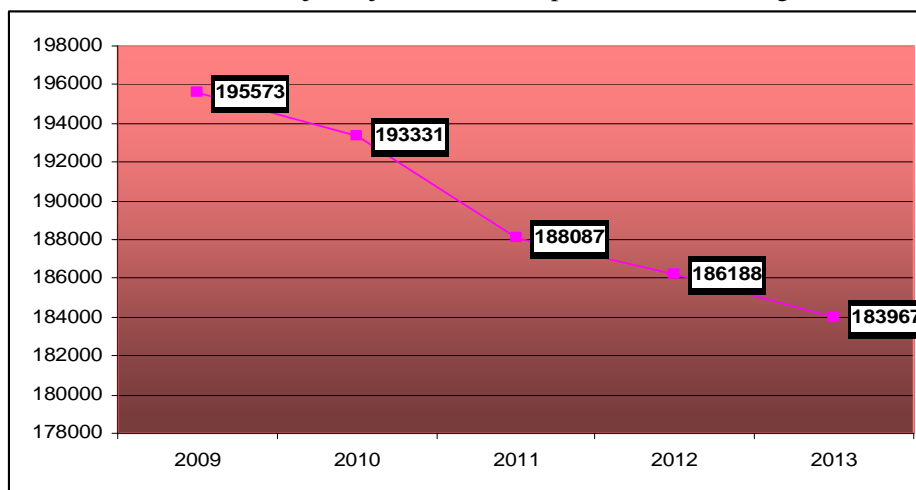
1.1. Karakteristike teritorije

Na području Zapadno-bačkog upravnog okruga, prema rezultatima poslednjeg popisa stanovništva iz 2011 godine, živelo je 188087 stanovnika. U odnosu na popis iz 2002 godine broj stanovnika smanjen je za 25924, pri čemu index 2002/2011 iznosi 87,8. U periodu posle popisa broj stanovnika i dalje opada a prema proceni za 2013 godinu na teritoriji okruga živi 183967 stanovnika, sa prosečnom gustinom naseljenosti od 80 stanovnika/km². Zapadno-bački okrug nalazi se u severozapadnom delu Republike Srbije i u svom sastavu ima četiri opštine - Apatin, Kula, Odžaci i Sombor.

Tabela 1. Broj stanovnika po opštinama Zapadno-bačkog okruga
-Popis stanovništva 2011 godine-

Područje/Opština	Stanovništvo okruga po popisu 2011 godine		
	UKUPNO	MUŠKARCI	ŽENE
OKRUG	188087	91753	96334
Apatin	28929	14133	14796
Kula	43101	21086	22015
Odžaci	30154	14906	15248
Sombor	85903	41628	44275

Grafikon 1. Kretanje broja stanovnika u periodu 2009-2013 godine

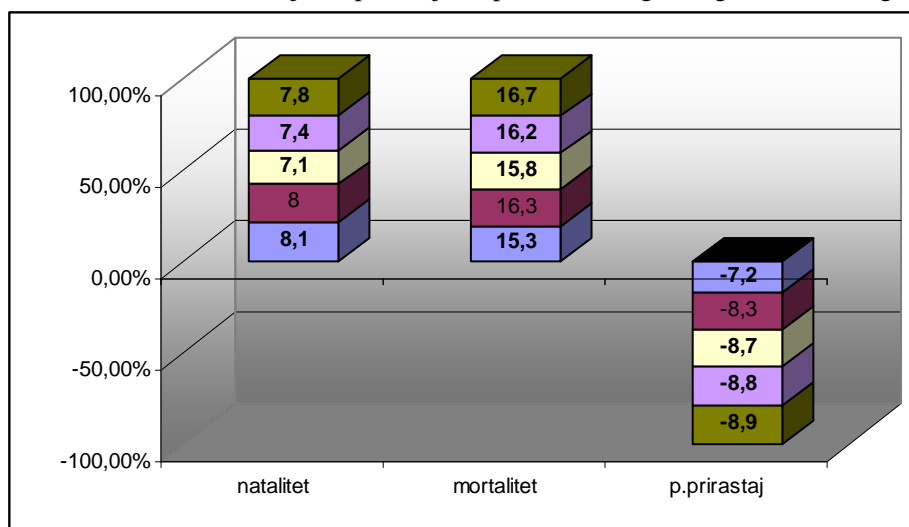
Jednu od najznačajnijih karakteristika našeg stanovništva predstavlja izrazito starenje populacije, gde je učešće dobne grupe starijih od 65 godina premašilo 18%. Nepovoljni pokazatelji starenja stanovništva svrstali su teritoriju Zapadno-Bačkog okruga u kategoriju veoma starih populacija.

1.2. Prirodno kretanje stanovništva

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku za 2013 godinu, stopa nataliteta na području okruga iznosila je 7,8/1000 stanovnika, čime se beleži blagi porast u odnosu na prethodnu godinu kada je stopa iznosila 7,4/1000 stanovnika.

U istoj godini opšta stopa mortaliteta iznosila je 16,7/1000 stanovnika, pri čemu stopa zadržava visoku vrednost već dugi niz godina. Vrednosti stope značajno doprinosi udeo starih u ukupnom stanovništvu kao i faktori rizika koji se pre svega odnose na ponašanje i stil života. U skladu sa kretanjem stopa nataliteta i mortaliteta, stopa prirodnog priraštaja je veoma nepovoljna i u 2013 godini iznosi -8,9/1000, što je najnepovoljnija vrednost stope do sada.

Grafikon 2. Prirodno kretanje na području Zapadno-bačkog okruga 2009-2013 godine

Kada su u pitanju pokazatelji vitalno-demografske statistike na području Zapadno-bačkog okruga, nekoliko godina unazad stope nataliteta, mortaliteta i prirodnog priraštaja imaju znatno nepovoljnije vrednosti u poredjenju sa drugim okruzima u Vojvodini kao i na nivou Republike Srbije.

Grafikon 3. Prirodno kretanje u Republici Srbiji 2012 godine

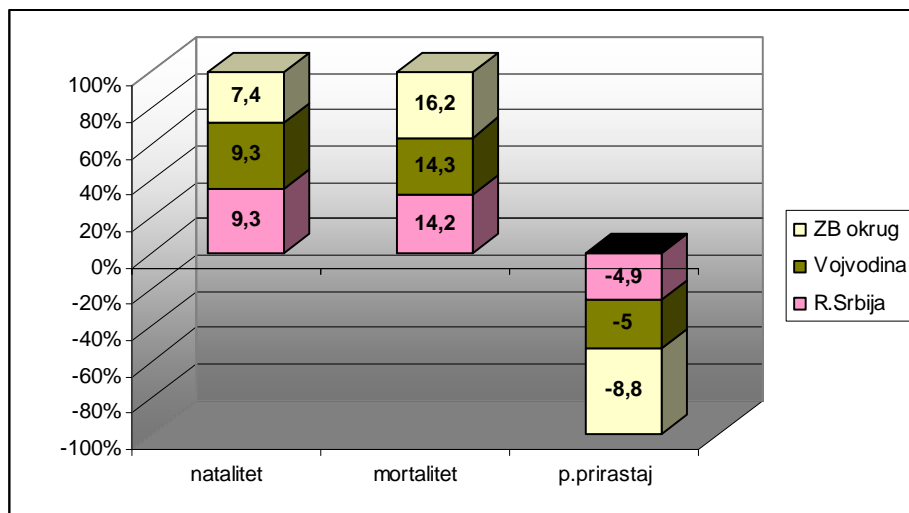

Tabela 2. Vitalni događaji na području Zapadno-bačkog okruga u periodu 2009-2013 godine

Područje	Proc. broj stanovnika	Živorodjeni	Umrli	Prirodni priraštaj	Umrli oočjad	Umrli od. na 1000 ž.	NA 1000 STANOVNIKA		
							živorodjeni	umrli	pr.piraštaj
2 0 0 9									
Sombor	89314	705	1335	-630	3	4,3	7,9	14,9	-7,1
Kula	44852	378	622	-244	3	7,9	8,4	13,9	-5,4
Odžaci	31220	235	555	-320	-	-	7,5	17,8	-10,2
Apatin	30187	264	483	-219	2	7,6	8,7	16,0	-7,3
Okrug	195573	1582	2995	-1413	8	5,1	8,1	15,3	-7,2
2 0 1 0									
Sombor	88452	701	1401	-700	3	4,3	7,9	15,8	-7,9
Kula	44324	344	696	-352	1	2,9	7,8	15,7	-7,9
Odžaci	30691	258	558	-300	-	-	8,4	18,2	-9,8
Apatin	29684	238	488	-250	-	-	8,0	16,3	-8,4
Okrug	193331	1541	3143	-1602	4	2,6	8,0	16,3	-8,3
2 0 1 1									
Sombor	87539	613	1347	-734	3	4,9	7,0	15,4	-8,4
Kula	43803	321	669	-348	0	0,0	7,3	15,3	-8,0
Odžaci	30202	213	538	-325	0	0,0	7,1	17,8	-10,7
Apatin	29500	212	467	-255	1	4,7	7,2	15,8	-8,6
Okrug	191044	1359	3021	-1662	4	2,9	7,1	15,8	-8,7
2 0 1 2									
Sombor	85127	635	1327	-692	6	9,4	7,5	16,1	-8,7
Kula	42621	331	655	-324	1	3,0	7,8	15,4	-7,6
Odžaci	29813	201	520	-319	1	5,0	6,7	17,4	-10,7
Apatin	28627	208	471	-263	2	9,6	7,3	16,5	-9,2
Okrug	186188	1375	3018	-1643	10	7,3	7,4	16,2	-8,8
2 0 1 3									
Sombor	84187	673	1390	-717	5	7,4	8,0	16,5	-8,5
Kula	42110	338	663	-325	1	3,0	8,0	15,7	-7,7
Odžaci	29335	204	545	-341	3	14,7	6,9	18,6	-11,6
Apatin	28315	225	480	-255	2	8,9	7,9	17,0	-9,0
Okrug	183967	1440	3078	-1638	11	7,6	7,8	16,7	-8,9

PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA – ZAKLJUČCI I PREPORUKE

♦ Prirodno kretanje u Zapadno-bačkom okrugu obeležava smanjenje broja stanovnika u periodu između dva popisa, smanjenje broja živorođene dece i održavanje visoke stope opšte smrtnosti. Okrug spada u teritorije sa visokim udelom starijih od 65 godina.

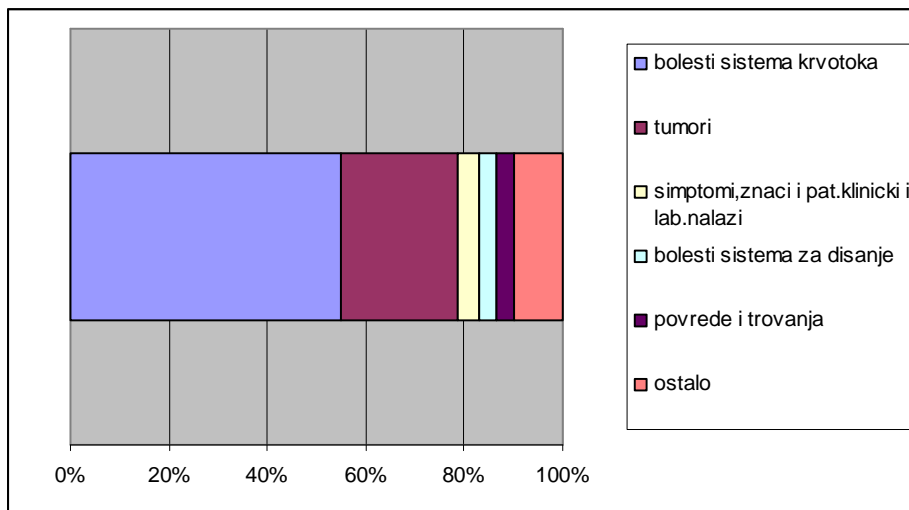
♦ Za ublažavanje negativnih trendova neophodne su mere socijalne i pronatalitetne politike vezane uz ukupan socioekonomski razvoj.

2. OBOLJEVANJE I UMIRANJE STANOVNIŠTVA

2.1. Struktura uzroka smrti

Na području Zapadno-bačkog okruga tokom 2013 godine umrlo je 3078 osoba a opšta stopa mortaliteta iznosila je 16,7/1000 stanovnika, što predstavlja povećanje u odnosu na 2012 godinu kada je stopa imala vrednost od 16,2/1000. Hronična nezarazna oboljenja dominiraju u patologiji stanovništva a pre svih bolesti sistema krvotoka i maligni tumori čije učešće u ukupnom broju umrlih iznosi 78,6%. U poredjenju sa prethodnim periodom, nema bitnijih izmena u kretanju vodećih uzroka smrti na teritoriji Zapadno-bačkog okruga. Bolesti sistema krvotoka na vodećoj su poziciji sa učešćem od 54,8%, dok su tumori na nivou od 23,8%, što odgovara dugogodišnjem trendu na posmatranom području. Pored srčanih i malignih oboljenja, među vodećim uzrocima smrti našeg stanovništva nalazi se i grupa simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi sa učešćem od 4,5% a zatim slede bolesti sistema za disanje sa 3,5% i grupa povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora sa 3,4%. Udeo svih ostalih grupa bolesti u ukupnoj smrtnosti iznosi 10%.

Grafikon 4. Vodeći uzroci smrti na području ZB okruga 2013 godine

◆ Bolesti sistema krvotoka

Tokom 2013 godine od bolesti sistema krvotoka umrlo je 1686 osoba, od čega 746 ili 44,2% muškaraca i 940 ili 55,8% žena. U okviru ove grupe bolesti vodeći uzrok smrti je podgrupa druge bolesti srca sa udelom od 52,1% a potom slede bolesti krvnih sudova mozga sa 20,5% i ateroskleroza sa 12,1%.

Tabela 3. Umrli od bolesti sistema krvotoka prema uzroku smrti i polu 2013 godine

UZROK SMRTI	BROJ UMRLIH					
	ukupno		muškarci		žene	
	broj	%	broj	%	broj	%
1. druge bolesti srca	878	52,1	370	49,6	508	54,0
2. bolesti krvnih sudova mozga	346	20,5	160	21,4	186	19,8
3. ateroskleroza	204	12,1	73	9,8	131	13,9
4. ishemične bolesti srca	183	10,9	115	15,4	68	7,2
5. bolesti povišenog krvnog pritiska	61	3,6	18	2,4	43	4,6
6. ostalo	14	0,8	10	1,3	4	0,4
UKUPNO	1686	100	746	100	940	100

♦ Tumori

Na drugom mestu vodećih uzroka smrti su maligni tumori od koji je tokom godine umrlo 734 osoba, od čega 446 ili 60,8% muškaraca i 288 ili 39,2% žena. Kada je u pitanju lokalizacija malignih tumora kod muškaraca dominiraju tumori traheje, bronha i pluća sa udelom od 30,9% i tumori kolona i rektuma sa 13,9%. Vodeći uzrok smrti kod žena je maligni tumor dojke sa učešćem od 18% a zatim slede tumori traheje, bronha i pluća sa 17%.

Tabela 4. Umrli od tumora prema uzroku smrti i polu 2013 godine

LOKALIZACIJA TUMORA	muškarci		LOKALIZACIJATUMORA	žene	
	broj	%		broj	%
1. traheja, bronh i pluća	138	30,9	1. dojka	52	18,1
2. kolon i rektum	62	13,9	2. traheja,bronh i pluća	49	17,0
3. prostata	30	6,7	3. kolon i rektum	41	14,2
4. mokraćna bešika	21	4,7	4. jajnik	15	5,2
5. jetra i žučni kanali	21	4,7	5. jetra i žučni kanali	12	4,2
6. ostalo	174	39,0	6. ostalo	119	41,3
UKUPNO	446	100	UKUPNO	288	100

♦ Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi

Grupa simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi zauzima visoko treće mesto u strukturi uzroka smrti sa 139 umrlih ili 4,5%. U ukupnom broju, umrlih žena bilo je 83 ili 59,7% a muškaraca 56 ili 40,3%. Pozicija ove grupe bolesti u strukturi mortaliteta ukazuje na potrebu unapredjenja kvaliteta podataka u vezi sa utvrđivanjem uzroka smrti i primenjene klasifikacije bolesti, povreda i uzroka smrti.

♦ Bolesti sistema za disanje

Bolesti sistema za disanje nalaze se na četvrtom mestu vodećih uzroka smrti sa 108 umrlih ili 3,5%. Najčešći uzroci smrti u ovoj grupi bolesti bili su: hronične bolesti donjih disajnih puteva (56,5%), pneumonia (24,1%) i druge bolesti disajnih organa (19,4%).

♦ Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora

Grupa povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora zauzima peto mesto u poretku vodećih uzroka smrti sa 105 umrlih ili 3,4%. U ukupnom broju umrlih više je muškaraca (71 ili 67,6) nego žena (34 ili 32,4%). U okviru ove grupe bolesti vodeće uzroke smrti predstavljaju: druge povrede (49,5%); povrede glave, vrata, grudnog koša i trbuha (31,4%) i povrede donjih ekstremiteta (9,5%).

Tabela 5. Mortalitet prema grupama bolesti na području Zapadno-bačkog okruga 2013 godine

Grupa bolesti	APATIN		KULA		ODZACI		SOMBOR		ZB OKRUG	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Ukupno umrlih	480	100	663	100	545	100	1390	100	3078	100
Zarazne i parazitarne bolesti	3	0,6	5	0,7	2	0,4	9	0,6	19	0,3
Tumori	128	26,7	160	24,1	118	21,6	328	23,6	734	23,8
Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	0	0,0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	1	0,0
Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	3	0,6	10	1,5	5	0,9	13	0,9	31	1,0
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	1	0,2	6	0,9	5	0,9	32	2,3	44	1,4
Boleszi nervnog sistema	6	1,2	10	1,5	7	1,3	23	1,6	46	1,5
Bolesti sistema krvotoka	248	51,7	382	57,6	311	57,1	745	53,6	1686	54,8
Bolesti sistema za disanje	15	3,1	18	2,7	25	4,6	50	3,6	108	3,5
Bolesti sistema za varenje	15	3,1	19	2,9	14	2,6	48	3,4	96	3,1
Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	0	0,0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	1	0,0
Bolesti mokraćno-polnog sistema	10	2,1	12	1,8	8	1,5	27	1,9	57	1,8
Stanja u porodjajnom periodu	1	0,2	0	0,0	3	0,5	5	0,3	9	0,3
Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	1	0,2	1	0,1	0	0,0	0	0,0	1	0,0
Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	32	6,7	20	3,0	36	6,6	51	3,7	139	4,5
Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	17	3,5	18	2,7	11	2,0	59	4,2	105	3,4

2.2. Morbiditet

Aktuelnu sliku oboljevanja stanovništva obeležavaju ona sa hroničnim i dugotrajnim tokom, naročito bolesti sistema krvotoka, tumori, dijabetes, mentalna oboljenja, bolesti sistema za disanje. Etiologija većine hroničnih nezaraznih oboljenja je veoma složena. Njihov nastanak vezuje se za velik broj faktora rizika od kojih su najčešći pušenje, hipertenzija, hiperholesterolemija, gojaznost, neadekvatna ishrana, nedovoljna fizička aktivnost, preterana upotreba alkohola, hronični stres i drugi faktori u životnoj i radnoj sredini.

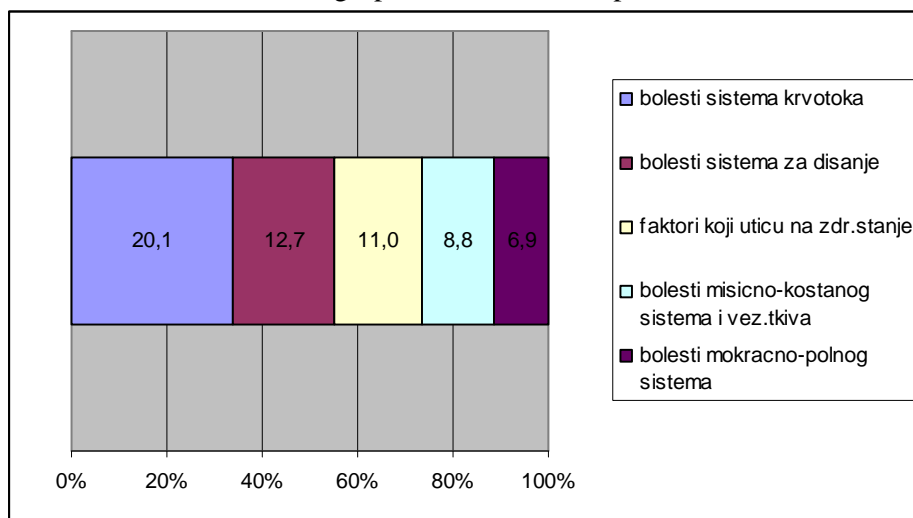
2.2.1. Vanbolnički morbiditet

◆ Služba za zdravstvenu zaštitu odraslih

U službama opšte medicine Zapadno-Bačkog okruga utvrđeno je tokom godine 245757 oboljenja, što je za 3,8% više u odnosu na prethodnu godinu. U ukupnom morbiditetu najčešće su registrovane bolesti sistema krvotoka sa udelom od 20,1% a zatim slede bolesti sistema za disanje, faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom, bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva i bolesti mokraćno-polnog sistema.

Poredak vodećih grupa bolesti kod odraslog stanovništva nije se značajno menjao i prati trend iz prethodnog perioda.

Grafikon 5. Vodeće grupe bolesti u službi opšte medicine 2014

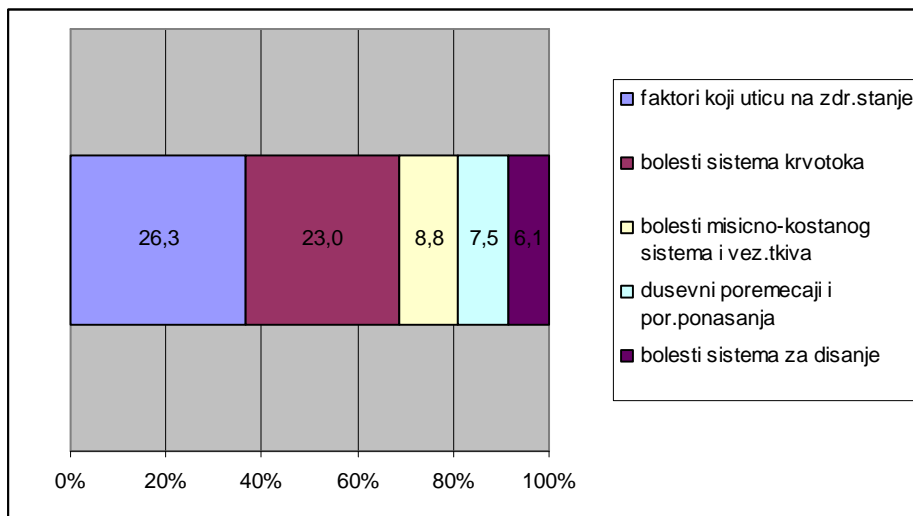

◆ Služba za zdravstvenu zaštitu radnika

U oblasti zdravstvene zaštite radnika utvrđeno je u 2014 godini 14594 oboljenja, što je manje nego u prethodnoj godini kada je registrovano 22071 oboljenja i stanja. U oboljevanju radnoaktivnog stanovništva najzastupljeniji su faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom sa udelom od 26,3% i bolesti sistema krvotoka sa 23%. U pet vodećih ulaze i bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva, duševni poremećaji i poremećaji ponašanja i bolesti sistema za disanje.

Grafikon 6. Vodeće grupe bolesti u službi medicine rada 2014

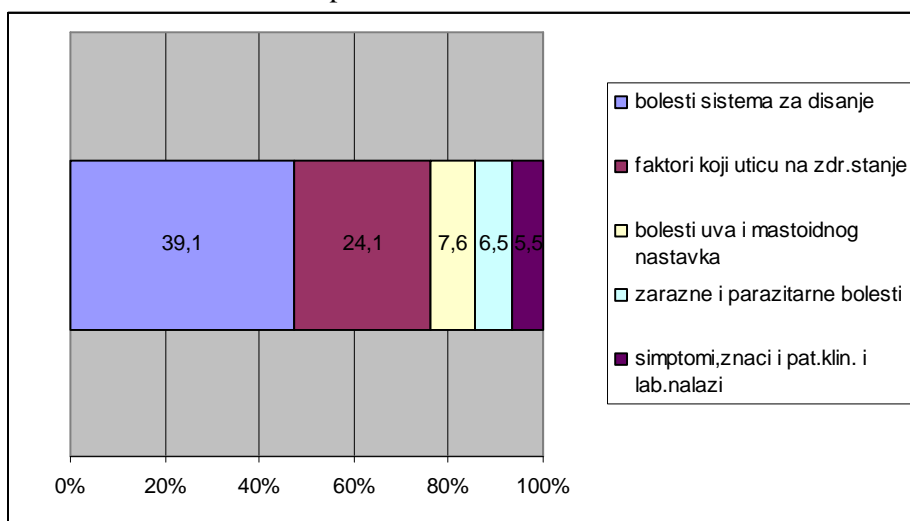

♦ Služba za zdravstvenu zaštitu dece

U službama za zdravstvenu zaštitu predškolske dece registrovano je u 2014 godini 51843 oboljenja i ovaj broj smanjen je u odnosu na prethodnu godinu za 10%. U morbiditetu dece predškolske dobi dominantne su bolesti sistema za disanje koje u ukupnom morbiditetu učestvuju sa 39,1%. Ostale grupe bolesti koje ulaze u pet vodećih su: faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službu, bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka, zarazne i parazitarne bolesti i grupa simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi.

Struktura oboljevanja u oblasti zaštite zdravlja dece pokazuje dominaciju bolesti sistema za disanje bez većih izmena u poretku vodećih grupa bolesti.

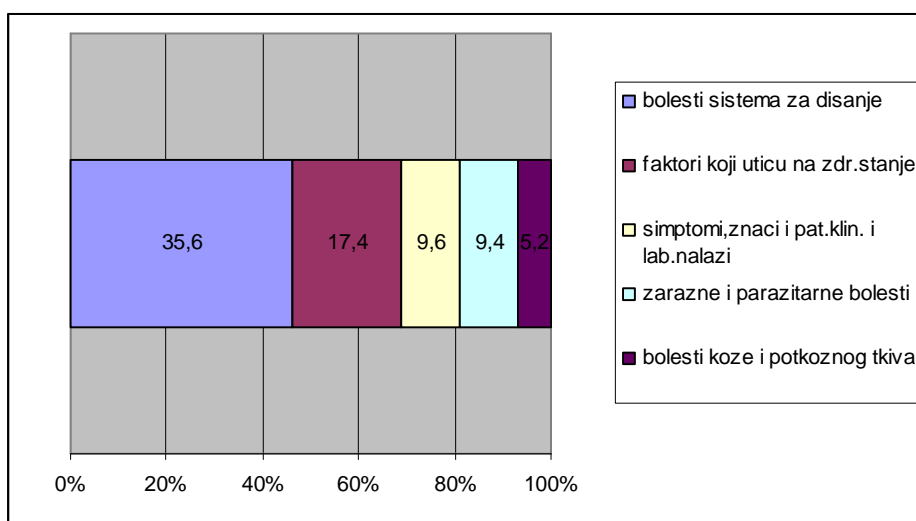
Grafikon 7. Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu predškolske dece 2014

♦ Služba za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

U službama za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine ustanovljeno je tokom godine 41280 oboljenja i taj broj je smanjen u odnosu na 2013 kada je evidentirano 45564 oboljenja. U ukupnom broju utvrđenih oboljenja i stanja prvo mesto zauzimaju bolesti sistema za disanje sa 35,6% a zatim slede faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom, grupa simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi, zarazne i parazitarne bolesti te bolesti kože i potkožnog tkiva.

Grafikon 8. Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine 2014

♦ Služba za zdravstvenu zaštitu žena

U oblasti zdravstvene zastite žena registrovano je tokom 2014 godine 27755 oboljenja, što je za 9% više nego u 2013 godini. U strukturi morbiditeta, bolesti mokraćno-polnog sistema čine 45,1% a zatim slede faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom, grupa trudnoća, radjanje i babinje, tumori i bolesti kože i potkožnog tkiva.

Grafikon 9. Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu žena 2014

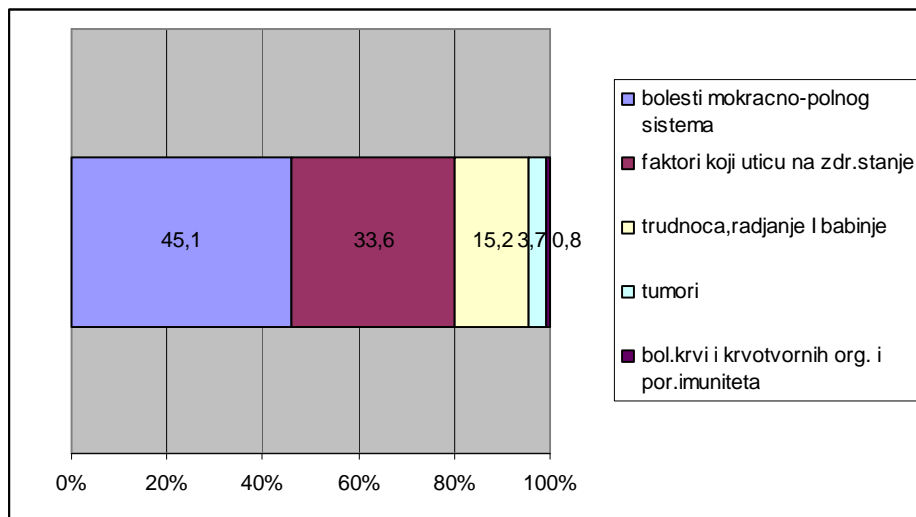

TABELA 6. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ODRASLIH ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2010-2014 GODINE

Grupa bolesti		2010		2011		2012		2013		2014	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO		191469	100	192089	100	206773	100	236328	100	245757	100
I	Zarazne i parazitarne bolesti	3884	2,03	4531	2,36	4368	2,11	6432	2,72	5226	2,13
II	Tumori	3484	1,82	3440	1,79	3458	1,67	3832	1,62	4559	1,86
III	Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	2957	1,54	2927	1,52	2512	1,21	2585	1,09	3209	1,31
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	9563	4,99	9814	5,11	10130	4,90	11900	5,03	13876	5,65
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	11569	6,04	13297	6,92	14631	7,07	15626	6,61	16806	6,84
VI	Bolesti nervnog sistema	5348	2,79	5486	2,85	5066	2,45	4792	2,03	5477	2,23
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	4060	2,12	4226	2,20	4466	2,16	5364	2,27	5641	2,30
VIII	Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka	3854	2,01	3712	1,93	4292	2,07	5701	2,41	5228	2,13
IX	Bolesti sistema krvotoka	34277	17,90	33127	17,24	35356	17,10	42790	18,11	49456	20,12
X	Bolesti sistema za disanje	33541	17,52	34681	18,00	33512	16,21	36857	15,60	32324	12,75
XI	Bolesti sistema za varenje	9639	5,03	9807	5,10	8955	4,33	10153	4,30	9674	3,94
XII	Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	7284	3,80	7580	3,95	7241	3,50	8576	3,63	8719	3,55
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	22016	11,50	19973	10,39	19413	9,39	21212	8,97	21635	8,80
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	12718	6,64	12102	6,30	15461	7,48	17352	7,34	16974	6,91
XV	Trudnoća, radjanje i babinje	338	0,18	148	0,08	149	0,07	205	0,09	297	0,12
XVI	Stanja u porodjajnom periodu	57	0,03	0	0,00	1	0,00	4	0,00	28	0,01
XVII	Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	48	0,03	57	0,03	65	0,03	106	0,04	203	0,08
XVIII	Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	5044	2,63	6034	3,14	7500	3,63	10269	4,34	10997	4,48
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	9531	4,98	9144	4,76	10116	4,89	8941	3,78	9338	3,80
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	12257	6,40	12003	6,25	20081	9,71	23631	10,00	27090	11,02

TABELA 7. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ODRASLIH PO OPŠTINAMA
ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2014 GODINE

Grupa bolesti		APATIN		KULA		ODZACI		SOMBOR	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO		78965	100	34457	100	31224	100	101111	100
I	Zarazne i parazitarne bolesti	1227	1,55	645	1,87	512	1,63	2842	2,81
II	Tumori	1353	1,71	592	1,71	497	1,59	2117	2,09
III	Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	1093	1,38	217	0,62	322	1,03	1577	1,55
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	7861	9,95	763	2,21	1406	4,50	3846	3,80
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	7461	9,44	1160	3,36	2427	7,77	5758	5,69
VI	Bolesti nervnog sistema	1547	1,95	644	1,86	655	2,09	2631	2,60
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	1599	2,02	758	2,19	580	1,85	2704	2,67
VIII	Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka	1045	1,32	1098	3,18	418	1,33	2667	2,63
IX	Bolesti sistema krvotoka	26710	33,82	2624	7,61	6663	21,33	13459	13,31
X	Bolesti sistema za disanje	6842	8,66	6006	17,43	4587	14,69	13889	13,73
XI	Bolesti sistema za varenje	2042	2,58	1862	5,40	871	2,78	4899	4,84
XII	Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	1974	2,49	1546	4,48	1010	3,23	4189	4,14
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	5392	6,82	3307	9,59	2202	7,05	10734	10,61
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	4953	6,27	2806	8,14	1890	6,05	7325	7,24
XV	Trudnoća, radjanje i babinje	35	0,04	95	0,27	10	0,03	157	0,15
XVI	Stanja u porodajnom periodu	2	0,00	0	0,00	1	0,00	25	0,02
XVII	Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	92	0,11	16	0,04	13	0,04	82	0,08
XVIII	Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	3015	3,81	1758	5,10	971	3,10	5253	5,19
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	1509	1,91	2250	6,52	991	3,17	4588	4,53
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	3213	4,06	6310	18,31	5198	16,61	12369	12,23

TABELA 8. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU RADNIKA ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2010-2014 GODINE

Grupa bolesti		2010		2011		2012		2013		2014	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO		19219	100	18439	100	17894	100	22071	100	14594	100
I	Zarazne i parazitarne bolesti	414	2,15	467	2,53	489	2,73	390	1,77	143	0,98
II	Tumori	234	1,22	315	1,71	376	2,10	444	2,01	312	2,13
III	Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	334	1,74	356	1,93	317	1,77	373	1,70	169	1,15
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	990	5,15	981	5,32	1006	5,62	1309	5,93	837	5,74
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	1779	9,26	1554	8,42	1500	8,38	1876	8,50	1101	7,50
VI	Bolesti nervnog sistema	1221	6,35	1128	6,12	972	5,43	972	4,40	236	1,62
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	321	1,67	423	2,29	446	2,49	543	2,46	221	1,51
VIII	Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka	296	1,54	380	2,06	372	2,08	451	2,04	143	0,98
IX	Bolesti sistema krvotoka	3564	18,54	3614	19,60	2868	16,03	4390	19,90	3361	23,03
X	Bolesti sistema za disanje	2034	10,58	1894	10,27	1627	9,09	1841	8,34	885	6,06
XI	Bolesti sistema za varenje	1543	8,03	1107	6,00	765	4,27	957	4,34	370	2,53
XII	Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	631	3,28	502	2,72	523	2,92	516	2,34	266	1,82
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	2101	10,93	2004	10,87	1617	9,04	2008	9,10	1291	8,85
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	1156	6,01	1070	5,80	1200	6,71	1180	5,35	646	4,43
XV	Trudnoća, radjanje i babinje	49	0,25	65	0,35	60	0,33	136	0,62	8	0,05
XVI	Stanja u porodjajnom periodu	6	0,03	14	0,07	26	0,14	50	0,23	0	0,00
XVII	Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	1	0,01	0	0,00	2	0,01	12	0,05	13	0,09
XVIII	Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	199	1,03	220	1,19	376	2,10	605	2,74	471	3,23
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	592	3,08	395	2,14	453	2,53	471	2,13	288	1,97
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	1754	9,13	1950	10,57	2899	16,20	3547	16,07	3833	26,26

TABELA 9. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU RADNIKA PO OPŠTINAMA
ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2014 GODINE

Grupa bolesti		APATIN		KULA		ODZACI		SOMBOR	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO		8923	100	0	0,00	2916	100	2755	100
I	Zarazne i parazitarne bolesti	83	0,93	0	0,00	60	2,06	0	0,00
II	Tumori	247	2,77	0	0,00	65	2,23	0	0,00
III	Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	138	1,55	0	0,00	31	1,06	0	0,00
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	653	7,32	0	0,00	184	6,31	0	0,00
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	872	9,77	0	0,00	229	7,85	0	0,00
VI	Bolesti nervnog sistema	201	2,25	0	0,00	35	1,20	0	0,00
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	190	2,13	0	0,00	31	1,06	0	0,00
VIII	Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka	109	1,22	0	0,00	34	1,16	0	0,00
IX	Bolesti sistema krvotoka	2844	31,87	0	0,00	517	17,73	0	0,00
X	Bolesti sistema za disanje	606	6,79	0	0,00	279	9,56	0	0,00
XI	Bolesti sistema za varenje	290	3,25	0	0,00	80	2,74	0	0,00
XII	Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	172	1,93	0	0,00	94	3,22	0	0,00
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	1002	11,23	0	0,00	289	9,91	0	0,00
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	464	5,20	0	0,00	182	6,24	0	0,00
XV	Trudnoća, radjanje i babinje	6	0,07	0	0,00	2	0,07	0	0,00
XVI	Stanja u porodajnom periodu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
XVII	Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	10	0,11	0	0,00	3	0,10	0	0,00
XVIII	Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	331	3,70	0	0,00	140	4,80	0	0,00
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	156	1,74	0	0,00	132	4,53	0	0,00
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	549	6,15	0	0,00	529	18,14	2755	100,0

TABELA 10. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU DECE ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2010-2014 GODINE

Grupa bolesti		2010		2011		2012		2013		2014	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO		54563	100	56336	100	51963	100	57727	100	51843	100
I	Zarazne i parazitarne bolesti	3280	6,01	3556	6,31	2703	5,20	4551	7,88	3356	6,47
II	Tumori	9	0,02	17	0,03	35	0,07	57	0,10	76	0,14
III	Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	430	0,79	518	0,92	438	0,84	659	1,14	620	1,19
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	67	0,12	95	0,17	166	0,32	309	0,53	106	0,20
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	73	0,13	125	0,22	199	0,38	237	0,41	143	0,27
VI	Bolesti nervnog sistema	203	0,37	195	0,35	250	0,48	285	0,50	313	0,60
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	955	1,75	1255	2,23	1183	2,28	1112	1,93	1153	2,22
VIII	Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka	2214	4,06	2819	5,00	3217	6,19	3757	6,51	3949	7,61
IX	Bolesti sistema krvotoka	11	0,02	20	0,03	29	0,05	45	0,08	34	0,06
X	Bolesti sistema za disanje	24991	45,80	27563	48,93	23295	44,83	21425	37,11	20276	39,11
XI	Bolesti sistema za varenje	1347	2,47	1547	2,75	1157	2,23	1073	1,86	943	1,81
XII	Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	2767	5,07	2668	4,73	2246	4,32	2960	5,13	2423	4,67
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	125	0,23	99	0,17	175	0,34	317	0,55	211	0,40
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	1117	2,05	742	1,32	1125	2,16	1415	2,51	1134	2,18
XV	Trudnoća, radjanje i babinje	537	0,98	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
XVI	Stanja u porodajnom periodu	0	0,00	593	1,05	526	1,01	713	1,23	389	0,75
XVII	Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	244	0,45	291	0,52	355	0,68	572	1,00	345	0,66
XVIII	Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	1688	3,09	1692	3,00	1789	3,44	2763	4,79	2877	5,54
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	748	1,37	802	1,42	1039	2,00	1095	1,90	980	1,89
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	13757	25,21	11739	20,84	12036	23,16	14346	24,85	12515	24,14

TABELA 11. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU DECE PO OPŠTINAMA
ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2014 GODINE

Grupa bolesti		APATIN		KULA		ODZACI		SOMBOR	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO		7112	100	5103	100	7383	100	32245	100
I	Zarazne i parazitarne bolesti	736	10,35	212	4,15	224	3,03	2184	6,77
II	Tumori	7	0,10	4	0,08	1	0,01	64	0,20
III	Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	51	0,72	51	0,99	107	1,45	411	1,27
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	16	0,22	2	0,04	11	0,15	77	0,24
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	10	0,14	8	0,16	11	0,15	114	0,35
VI	Bolesti nervnog sistema	36	0,51	8	0,16	15	0,20	254	0,79
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	159	2,24	59	1,16	51	0,69	884	2,74
VIII	Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka	610	8,58	341	6,68	114	1,54	2884	8,94
IX	Bolesti sistema krvotoka	6	0,08	2	0,04	2	0,03	24	0,07
X	Bolesti sistema za disanje	2724	38,30	2376	46,56	2323	31,46	12853	39,86
XI	Bolesti sistema za varenje	74	1,04	155	3,04	176	2,38	538	1,67
XII	Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	374	5,26	197	3,86	278	3,77	1574	4,88
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	34	0,48	11	0,22	16	0,21	150	0,47
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	250	3,52	99	1,94	113	1,53	672	2,08
XV	Trudnoća, radjanje i babinje	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
XVI	Stanja u porodajnom periodu	68	0,96	18	0,35	7	0,09	296	0,92
XVII	Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	44	0,62	21	0,41	19	0,26	261	0,81
XVIII	Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	733	10,31	148	2,90	299	4,05	1697	5,26
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	127	1,79	136	2,67	105	1,42	612	1,90
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	1053	14,81	1255	24,60	3511	47,56	6696	20,77

TABELA 12. REGISTRUVANI MORBITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ŠKOLSKE DECE I OMLADINE
ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2010-2014 GODINE

Grupa bolesti		2010		2011		2012		2013		2014	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO		51725	100	48878	100	38856	100	45564	100	41280	100
I	Zarazne i parazitarne bolesti	3171	6,13	3630	7,43	3428	8,82	5255	11,53	3899	9,45
II	Tumori	58	0,11	60	0,12	85	0,22	109	0,24	124	0,30
III	Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	326	0,63	253	0,52	175	0,45	173	0,37	191	0,46
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	338	0,65	280	0,57	211	0,54	312	0,68	249	0,60
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	275	0,53	325	0,66	185	0,48	203	0,44	257	0,62
VI	Bolesti nervnog sistema	511	0,99	492	1,01	442	1,14	582	1,28	608	1,47
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	1115	2,16	1104	2,26	893	2,30	969	2,13	941	2,30
VIII	Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka	2518	4,87	2181	4,46	1982	5,10	2013	4,42	1483	3,60
IX	Bolesti sistema krvotoka	243	0,47	179	0,37	147	0,38	172	0,38	214	0,52
X	Bolesti sistema za disanje	24079	46,55	24794	50,73	16360	42,10	17572	38,56	14714	35,64
XI	Bolesti sistema za varenje	2608	5,04	2139	4,38	1595	4,10	1285	2,82	1067	2,58
XII	Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	2859	5,53	2264	4,63	2252	5,79	2352	5,16	2160	5,23
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	1123	2,17	857	1,75	754	1,94	829	1,82	811	1,96
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	2375	4,59	1407	2,88	1244	3,20	1386	3,04	1221	2,96
XV	Trudnoća, radjanje i babinje	4	0,01	3	0,01	0	0,00	1	0,00	4	0,01
XVI	Stanja u porodjajnom periodu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	9	0,02	1	0,00
XVII	Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	80	0,15	82	0,17	94	0,24	169	0,37	120	0,29
XVIII	Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	2436	4,71	2492	5,10	2783	7,16	4169	9,15	3985	9,65
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	2476	4,79	2127	4,35	2195	5,65	2138	4,70	2032	4,92
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	5129	9,92	4209	8,61	4031	10,37	5866	12,87	7199	17,44

TABELA 13. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ŠKOLSKE DECE I OMLADINE PO OPŠTINAMA
ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2014 GODINE

Grupa bolesti		APATIN		KULA		ODZACI		SOMBOR	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO		8294	100	6733	100	6534	100	19719	100
I	Zarazne i parazitarne bolesti	800	9,64	245	3,64	300	4,59	2554	12,95
II	Tumori	36	0,43	19	0,28	16	0,24	53	0,27
III	Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	45	0,54	5	0,07	34	0,52	107	0,54
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	49	0,59	16	0,24	55	0,84	129	0,65
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	38	0,45	28	0,42	53	0,81	138	0,70
VI	Bolesti nervnog sistema	138	1,66	61	0,90	90	1,38	319	1,62
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	167	2,01	53	0,79	59	0,90	662	3,36
VIII	Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka	427	5,15	132	1,96	122	1,88	802	4,07
IX	Bolesti sistema krvotoka	40	0,48	25	0,37	48	0,73	101	0,51
X	Bolesti sistema za disanje	2784	33,57	2505	37,20	2115	32,37	7310	37,07
XI	Bolesti sistema za varenje	148	1,78	273	4,05	168	2,57	478	2,42
XII	Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	444	5,35	250	3,71	295	4,51	1171	68,12
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	167	2,01	43	0,64	105	1,61	496	2,51
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	326	3,93	160	2,38	217	3,32	518	2,63
XV	Trudnoća, radjanje i babinje	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,02
XVI	Stanja u porodajnom periodu	1	0,01	0	0,00	0	0,00	0	0,00
XVII	Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	43	0,52	16	0,24	6	0,09	55	0,28
XVIII	Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	1330	16,03	283	4,20	403	6,17	1969	9,98
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	281	3,39	322	4,78	217	3,32	1212	6,15
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	1030	12,42	2297	34,11	2231	34,14	1641	8,32

TABELA 14. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ŽENA ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2010-2014 GODINE

Grupa bolesti		2010		2011		2012		2013		2014	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO		22563	100	21506	100	18737	100	25137	100	27755	100
I	Zarazne i parazitarne bolesti	210	0,93	100	0,46	70	0,37	59	0,23	94	0,33
II	Tumori	666	2,95	583	2,71	470	2,51	579	2,30	1038	3,73
III	Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	14	0,06	17	0,08	18	0,10	45	0,18	220	0,79
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	4	0,02	1	0,00	7	0,04	47	0,19	46	0,16
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	1	0,00	1	0,00	10	0,05	12	0,05	9	0,03
VI	Bolesti nervnog sistema	0	0,00	0	0,00	3	0,02	0	0,00	14	0,05
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
VIII	Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
IX	Bolesti sistema krvotoka	0	0,00	0	0,00	0	0,00	25	0,10	18	0,06
X	Bolesti sistema za disanje	0	0,00	0	0,00	8	0,04	39	0,15	9	0,03
XI	Bolesti sistema za varenje	2	0,01	1	0,00	0	0,00	3	0,01	3	0,01
XII	Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	28	0,12	33	0,15	58	0,26	98	0,39	193	0,69
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	61	0,27	0	0,00	11	0,06	4	0,01	1	0,00
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	14071	62,36	13841	64,36	11294	60,28	14201	56,50	12514	45,08
XV	Trudnoća, radjanje i babinje	1356	6,01	862	4,01	1448	7,73	3019	12,01	4212	15,17
XVI	Stanja u porodjajnom periodu	1	0,00	2	0,01	3	0,02	0	0,00	2	0,00
XVII	Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	11	0,05	1	0,00	3	0,02	1	0,00	4	0,01
XVIII	Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	2	0,01	1	0,00	24	0,13	94	0,37	34	0,12
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	2	0,01	1	0,00	0	0,00	1	0,00	5	0,01
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	6134	27,19	6062	28,19	5310	28,34	6910	27,49	9339	33,64

TABELA 15. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ŽENA PO OPŠTINAMA
ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2014 GODINE

Grupa bolesti		APATIN		KULA		ODZACI		SOMBOR	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO		2225	100	6461	100	12582	100	6487	100
I	Zarazne i parazitarne bolesti	12	0,54	2	0,03	42	0,33	38	0,59
II	Tumori	123	5,53	206	3,19	260	2,07	449	6,92
III	Bolesti krvi, krvotvornih organa i poremećaji imuniteta	2	0,09	2	0,03	95	0,75	121	1,87
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	25	1,12	2	0,03	15	0,12	4	0,06
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	9	0,40	0	0,00	0	0,00	0	0,00
VI	Bolesti nervnog sistema	1	0,04	0	0,00	0	0,00	13	0,20
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
VIII	Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
IX	Bolesti sistema krvotoka	12	0,54	0	0,00	0	0,00	6	0,09
X	Bolesti sistema za disanje	9	0,40	0	0,00	0	0,00	0	0,00
XI	Bolesti sistema za varenje	0	0,00	2	0,33	1	0,01	0	0,00
XII	Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	22	0,99	33	0,51	110	0,87	28	0,43
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	1	0,04	0	0,00	0	0,00	0	0,00
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	1063	47,78	4207	65,11	4425	35,17	2819	43,46
XV	Trudnoća, radjanje i babinje	68	3,06	1067	16,51	2264	17,99	813	12,53
XVI	Stanja u porođajnom periodu	2	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00
XVII	Urodjene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,06
XVIII	Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	10	0,45	22	0,34	0	0,00	2	0,03
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	1	0,04	1	0,01	0	0,00	3	0,04
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	865	38,88	917	14,19	5370	42,68	2187	33,71

OBOLJEVANJE I UMIRANJE STANOVNIŠTVA – ZAKLJUČCI I PREPORUKE

- ◆ U oboljevanju odraslog stanovništva dominiraju masovna nezarazna oboljenja a vodeći uzroci smrti su kardiovaskularne bolesti i maligni tumori.
- ◆ S obzirom na učešće masovnih nezaraznih bolesti u smrtnosti i razboljevanju stanovništva i opterećenost sekundarnog nivoa zdravstvene zaštite, neophodna je usmerenost ka primarnoj zdravstvenoj zaštiti, odnosno zaštiti porodice i izabranom lekaru, uz stavljanje akcenta na prevenciju i rano otkrivanje bolesti.
- ◆ Jedan od osnovnih puteva za produženje očekivanog trajanja života i unapredjenja zdravlja jeste promocija zdravlja u svim fazama života – unapredjenje zdravlja i preventivne zdravstvene zaštite u odnosu na oblike i sadržaje zdravstvenog-promotivnog rada, motivacija zdravstvenih radnika uz promovisanje ponašanja koje vodi zdravlju i smanjenju riziko faktora i dosledno sprovođenje mera koje su utvrđene Programima zdravstvene zaštite za borbu protiv ovih bolesti.

3. KADROVI, RAD I KORIŠĆENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Zdravstvenu delatnost na području Zapadno-bačkog okruga, u skladu sa planom mreže, obavljaju samostalno sledeće zdravstvene ustanove:

- Zavod za javno zdravlje Sombor
- Opšta bolnica Sombor
- Apoteka narodna Sombor
- Dom zdravlja Sombor
- Dom zdravlja Kula
- Dom zdravlja Odžaci
(sa vanboln. stacionarom za plućne bolesti i TBC)
- Dom zdravlja Apatin
- Specijalna bolnica "Junaković" Apatin

U zdravstvenim ustanovama Zapadno-Bačkog okruga u 2014 godini bilo je 2419 zaposlenih, od toga 1755 zdravstvenih (72,5%) i 664 nemedicinskih radnika (27,5%). Ukupan broj zaposlenih smanjen je u odnosu na 2013 godinu za 145, pri čemu je broj zdravstvenih radnika smanjen za 113 a nemedicinskih za 32. Od ukupnog broja zdravstvenih radnika, zaposlenih sa visokom stručnom spremom bilo je 504 (28,7%), sa višom 114 (6,5%), sa srednjom 1135 (64,7%) i sa nižom stručnom spremom 2 (0,1%).

Tabela 16. Zaposleni u zdravstvenim ustanovama Zapadno-Bačkog okruga 2014

Zdravstvena ustanova	ukupno zaposlenih	ZDRAVSTVENI RADNICI					nemedic. radnici
		ukupno	visoka s.sprema	viša s.sprema	srednja s.sprema	niža s.sprema	
Zavod za javno zdravlje Sombor	67	48	19	10	19	0	19
Opšta bolnica Sombor	1092	812	186	58	566	2	280
Apoteka narodna Sombor	116	80	27	0	53	0	36
Dom zdravlja Sombor	385	300	111	15	174	0	85
Dom zdravlja Kula	246	187	64	10	113	0	59
Dom zdravlja Odžaci	221	170	55	7	108	0	51
Dom zdravlja Apatin	174	128	39	5	84	0	46
Specijalna bolnica Junaković Apatin	118	30	3	9	18	0	88
UKUPNO	2419	1755	504	114	1135	2	664

3.1. Primarna zdravstvena zaštita

♦ Služba za zdravstvenu zaštitu odraslih

Tokom 2014 godine u službama za zdravstvenu zaštitu odraslog stanovništva Zapadno-bačkog okruga radilo je 91 lekara i 129 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Po jednom lekaru dolazi u proseku 1687 stanovnika i taj broj kretao se u rasponu od 1499 u Somboru do 2623 u Apatinu. Obezbedjenost stanovništva lekarima nije u skladu sa kriterijumima predviđenim Pravilnikom o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti (1 LEKAR NA 1600 STANOVNIKA) na području opština Apatin (2623) i Kula (1826) a zadovoljavajuća je u opštinama Odžaci i Sombor. U ordinacijama lekara utvrđeno je tokom godine 759299 poseta, od čega prvih 210731, dok je odnos prvih i ponovnih poseta iznosio 2,6. Broj poseta po jednom stanovniku održava se na nivou od 4,9 u toku godine. Prosečna opterećenost lekara na godišnjem nivou kretala se u rasponu od 7698 u Somboru do 9746 u Apatinu, dok je standard definisan pravilnikom 7350 POSETA GODIŠNJE. To pokazuje da su lekari u sva četiri doma zdravlja ostvarili veći broj poseta od mere izvršenja.

Tabela 17. Kadrovi i posete u službi za zdravstvenu zaštitu odraslih na području Zapadno-Bačkog okruga 2014

OPŠTINA OKRUG	populacija odraslih	lekari	viša i srednja ss	br. stan. na 1 lek.	br. sest. na 1 lek.	POSETE					
						kod lekara ukupno	prvih	kod ost. zdr..rad.	na 1 osobu	po 1 lek godišnje	ponovnih na prvu
Apatin	23611	9	22	2623	2,4	87718	40071	36276	3,7	9746	1,2
Kula	34705	19	19	1826	1,0	179316	43003	179316	5,2	9438	3,2
Odžaci	24783	16	29	1549	1,8	130470	24430	169438	5,3	8154	4,3
Sombor	70468	47	59	1499	1,3	361795	103227	466518	5,1	7698	2,5
Okrug	153567	91	129	1687	1,4	759299	210731	851548	4,9	8344	2,6

♦ Služba za zdravstvenu zaštitu radnika

Zdravstvenu zaštitu radno-aktivnog stanovništva obezbedjivalo je u 2014 godini 9 lekara i 15 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Ostvarenih poseta kod lekara bilo je 27259 a prosečna opterećenost lekara na godišnjem nivou iznosila je 3028 poseta. Jedan od pokazatelja koji je neophodno unaprediti u ovoj oblasti zdravstvene zaštite svakako je udeo preventivnih poseta koji je znatno ispod definisane mere izvršenja (5250 preventivnih poseta po jednom lekaru godišnje).

Tabela 18. Kadrovi i posete u službi za zdravstvenu zaštitu radnika na području Zapadno-Bačkog okruga 2014

OPŠTINA OKRUG	lekari	viša i srednja ss	br. sest. na 1 lek.	POSETE				
				kod lekara ukupno	prvih	kod ost. zdr..rad.	po 1 lek godišnje	ponovnih na prvu
Apatin	2	2	1,0	14833	5037	14833	7416	1,9
Kula	1	1	1,0	152	152	152	152	0,0
Odžaci	2	2	1,0	10105	2405	10105	5052	3,2
Sombor	4	10	2,5	2166	1800	13187	541	0,2
Okrug	9	15	1,7	27259	9394	38277	3028	1,9

♦ Služba za zdravstvenu zaštitu dece

Zaštitu zdravlja predškolske dece na području Zapadno-bačkog okruga pružalo je tokom godine 13 lekara i 19 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Što se tiče kadrovske obezbeđenosti potrebno je istaći da u domovima zdravlja Apatin i Kula lekari imaju veći broj dece pošto pružaju objedinjenu zdravstvenu zaštitu kako za predškolsku decu tako i za školsku decu i omladinu, pa se kadar prikazuje u izveštaju jedne službe kako se ne bi duplirao. U dečijem dispanzeru doma zdravlja Sombor na jednog lekara dolazi prosečno 964 dece, što je nešto iznad standarda koji predviđa pravilnik (850 DECE NA 1 LEKARA), dok u domu zdravlja Odžaci na jednog lekara dolazi 805 dece ovog uzrasta.

Kod lekara je tokom godine zabeleženo 71266 poseta a po 1 lekaru na godišnjem nivou 5482 poseta. Na svaku prvu registrovano je 0,5 ponovnih poseta, dok je prosečan broj poseta po 1 detetu 6,7. U okviru savetovališnog rada registrovano je 8463 poseta odojčadi i 4638 poseta ostale dece.

Tabela 19. Kadrovi i posete u službi za zdravstvenu zaštitu dece na području Zapadno-Bačkog okruga 2014

OPŠTINA OKRUG	broj dece 0-6 godina	lekari	viša i srednja ss	POSETE						
				kod lekara ukupno	prvih	kod ost. zdr..rad.	po 1 detetu	ponovnih na prvu	u savetov: odojčadi	u savetov: ost. dece
Apatin	1676	*	*	9097	5449	3279	5,4	0,7	784	985
Kula	2520	6	9	13853	10919	14805	5,5	0,3	1397	262
Odžaci	1611	2	2	16129	9322	8558	10,0	0,7	1522	260
Sombor	4818	5	8	32187	22885	31081	6,7	0,4	4760	3131
Okrug	10625	13	19	71266	48575	57723	6,7	0,5	8463	4638

* Kadar je prikazan u izveštaju Službe za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

♦ Služba za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

Zaštitu zdravlja školske dece i omladine obezbeđivalo je u protekloj godini 15 lekara i 15 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Obezbeđenost službe lekarima nije u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti (1 LEKAR NA 1500 DECE) na području opština Odžaci - 1709 i Sombor - 1640 dece na 1 lekara.

U ordinacijama lekara zabeleženo je tokom godine 89887 poseta a godišnja opterećenost lekara premašuje meru izvršenja (6300 poseta po 1 lekaru) na području opština Odžaci - 8762 i Sombor - 7462 poseta godišnje. Broj ponovnih poseta na prvu iznosio je 0,7 a po jednom detetu ostvareno je u proseku 4,1 poseta za godinu dana.

Tabela 20. Kadrovi i posete u službi za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine na području Zapadno-Bačkog okruga 2014

OPŠTINA OKRUG	broj dece 7-18 godina	lekari	viša i srednja ss	POSETE				
				kod lekara ukupno	prvih	kod ost. zdr..rad.	po 1 detetu	ponovnih na prvu
Apatin	3340	7	6	9988	6243	1663	3,0	0,6
Kula	5396	*	*	17597	13255	18026	3,3	0,3
Odžaci	3419	2	2	17525	10964	7835	5,1	0,6
Sombor	9841	6	7	44777	20880	40280	4,5	1,1
OKRUG	21996	15	15	89887	51342	67804	4,1	0,7

* Kadar je prikazan u izveštaju Službe za zdravstvenu zaštitu predškolske dece

♦ Služba za zdravstvenu zaštitu žena

U oblasti zaštite zdravlja žena radilo je tokom 2014 godine 10 lekara i 9 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Obezbeđenost lekarima nije u skladu sa kriterijumima predviđenim Pravilnikom – 1 LEKAR NA 6500 ŽENA starijih od 15 godina, naročito na području opština Apatin - 12781 i Kula - 18873 žena na 1 lekara.

U ordinacijama lekara registrovano je ukupno 36826 poseta, dok je odnos prvih i ponovnih iznosio 1,0. Po jednoj ženi ostvareno svega 0,4 poseta za godinu dana. Godišnji broj poseta po lekaru iznosio je 3683 i u sva četiri doma zdravlja znatno je manji od definisane mere izvršenja - 6300 poseta godišnje.

Tabela 21. Kadrovi i posete u službi za zdravstvenu zaštitu žena na području Zapadno-Bačkog okruga 2014

OPŠTINA OKRUG	br.žena 15 i više godina	lekari	viša i srednja ss	br. žena. na 1 lek.	br. sest. na 1 lek.	POSETE					
						kod lekara ukupno	prvih	kod ost. zdr..rad.	po 1 ženi	po 1 lek godišnje	ponovnih na prvu
Apatin	12781	1	2	12781	2,0	3585	1916	8	0,3	3585	0,9
Kula	18837	1	2	18873	2,0	5749	4184	7839	0,3	5749	0,4
Odžaci	13266	2	3	6633	1,5	5742	3226	2906	0,4	2871	0,8
Sombor	38564	6	2	6427	0,3	21750	8961	27982	0,6	3624	1,4
Okrug	83448	10	9	8345	0,9	36826	18287	38735	0,4	3683	1,0

Tabela 22. Kadrovi i posete u službama primarne zdravstvene zaštite Zapadno-bačkog okruga 2014

SLUŽBA PZZ	lekari	viša i srednja ss	POSETE			
			kod lekara ukupno	prvih	ponovnih na prvu	po 1 lek godišnje
OPŠTA MEDICINA	91	129	759299	210731	2,6	8344
MEDICINA RADA	9	15	27259	9394	1,9	3028
ZDR.ZAŠTITA DECE	13	19	71266	48575	0,5	5482
ZDR.ZAŠTITA ŠKOLSKE DECE I OMLADINE	15	15	89887	51342	0,5	5992
ZDR.ZAŠTITA ŽENA	10	9	36826	18287	1,0	3683

3.2. Bolnička zdravstvena zaštita

Zdravstvenu zaštitu stanovništva Zapadno-bačkog okruga na sekundarnom nivou obezbeđuju:

- ♦ Opšta bolnica Sombor
- ♦ Vanbolnički stacionar za plućne bolesti i TBC u Odžacima
- ♦ Specijalna bolnica "Junaković" u Apatinu

Opšta bolnica obezbeđuje stacionarnu zdravstvenu zaštitu za ukupno 183967 stanovnika i raspolaže sa 732 postelje. Tokom 2014 godine u bolnici je lečeno 22333 bolesnika i ostvareno 197651 b.o. dana. Prosečna dužina bolničkog lečenja iznosila je 8,8 dana.

Vanbolnički stacionar za plućne bolesti i TBC u Odžacima raspolaže sa 25 postelja a tokom godine u stacionaru je lečeno 299 bolesnika koji su ostvarili 5521 b.o. dana. Prosečna dužina bolničkog lečenja iznosila je u prethodnoj godini 18,5 dana.

Specijalna bolnica "Junaković" u Apatinu ima 140 postelja (prema planu mreže) a tokom godine u bolnici je lečeno 2293 bolesnika i ostvareno 33090 b.o. dana, sa prosečnom dužinom bolničkog lečenja 14,4 dana.

Tabela 23. Pokazatelji funkcionisanja bolničke službe u Zapadno-bačkom okrugu 2014

POKAZATELJ	Opšta bolnica	Vanbolnički stacionar za plućne bolesti i TBC	Specijalna bolnica Banja Junaković	UKUPNO
Broj postelja	732	25	140	897
Broj ispisanih bolesnika	22333	299	2293	24925
Broj b.o. dana	197651	5521	33090	236262
Dužina bolničkog lečenja	8,8	18,5	14,4	9,5

RAD I KORIŠĆENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE – ZAKLJUČCI I PREPORUKE

- ◆ Sveobuhvatnu zdravstvenu zaštitu za stanovništvo Zapadno-bačkog okruga obezbeđuju po nivoima zaštite sledeće zdravstvene ustanove: domovi zdravlja (Apatin, Kula, Odžaci i Sombor) i narodna apoteka u Somboru (na primarnom nivou); opšta bolnica Sombor, vanbolnički stacionar za plućne bolesti i tuberkulozu pri domu zdravlja Odžaci i specijalna bolnica za rehabilitaciju u Apatinu (na sekundarnom nivou) i Zavod za javno zdravlje Sombor kao ustanova na više nivoa zdravstvene delatnosti.
- ◆ U oblasti zaštite zdravlja odraslih obezbeđenost lekarima nije u skladu sa kriterijumima predviđenim Pravilnikom o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti na području opština Apatin (2629) i Kula (1826) a zadovoljavajuća je u opštinama Odžaci i Sombor. U službama za zaštitu zdravlja predškolske dece, u domovima zdravlja Apatin i Kula po jednom lekaru dolazi veći broj dece s obzirom da isti kadar obezbeđuje zdravstvenu zaštitu za obe kategorije. U domu zdravlja Sombor obezbeđenost je blago iznad standrada (964 dece na 1 lekara). Kada je u pitanju zaštita zdravlja školske dece i omladine obezbeđenost nije u skladu sa Pravilnikom u Odžacima (1709) i Somboru (1640), gde i godišnja opterećenost lekara premašuje meru izvršenja. U oblasti zaštite zdravlja žena obezbeđenost lekarima ne zadovoljava na području opština Apatin (12781) i Kula (18873).
- ◆ Što se tiče registrovanih poseta po službama PZZ, u opštoj medicini, godišnji broj poseta po lekaru premašuje meru izvršenja u svim domovima zdravlja na okrugu, dok je u službama medicine rada nepovoljan udeo preventivnih pregleda koji je u svim domovima zdravlja znatno ispod kriterijuma predviđenih pravilnikom. Kada je u pitanju korišćenje zdravstvene zaštite situacija je veoma nepovoljna u službama za zdravstvenu zaštitu žena gde se po jednoj ženi registruje svega 0,4 poseta za godinu dana.
- ◆ Kada je u pitanju bolnička zdravstvena zaštita u Zapadno-bačkom okrugu postoji adekvatna obezbeđenost stanovništva bolničkim posteljama (4,9 postelja/1000 stanovnika). U toku godine u ovim ustanovama lečeno je 24925 bolesnika i ostvareno 236262 b.o. dana.
- ◆ Prosečna dužina bolničkog lečenja iznosila je 9,5 dana.

4. EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA U ZAPADNO-BAČKOM OKRUGU

Prema definiciji Svetske zdravstvene organizacije „zdravlje je stanje potpunog fizičkog, mentalnog i socijalnog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti i slabosti“. Zdravlje može biti narušeno uticajem raznih živih agenasa koje se nalaze u čoveku ili izvan njega. Takođe može biti narušeno i brojnim neživim agensima iz sredine u kojoj čovek živi (fizičkim, hemijskim...).

Epidemiologija je nauka koja se bavi izučavanjem svih činioca zdravlja i bolesti odnosno proučavanjem masovnih poremećaja zdravlja. Područje interesa epidemiologije znatno se razlikuje od područja interesovanja u kliničkoj praksi. Naime klinička praksa je usmerena na pojedinca – bolesnika, dok epidemiologija ima znatno šire područje interesovanja. Epidemiologija kao nauka u praksi nastoji otkriti neregistrovane bolesnike, inaparentne infekcije i latentne infekcije. Ona proučava populaciju u riziku. Osnovni zadatak epidemiologije je utvrđivanje značaja neke pojave tj. bolesti u populaciji, zatim otkrivanje uzročnika tih pojava koje utiču na zdravstveno stanje stanovništva, postavljanje epidemiološke dijagnoze i prognoze kao i donošenje mera prevencije u cilju suzbijanja i sprečavanja širenja zaraznih bolesti.

Zarazne bolesti su poremećaji zdravlja uzrokovani mikroorganizmima kao što su: bakterije, virusi, gljivice i paraziti. Mnogi mikroorganizmi se kolonizuju na našem telu kao i unutar tela. Ovi mikroorganizmi su obično bezopasni, čak i korisni, ali pod određenim uslovima, kada se naruši njihova ravnoteža, mogu da izazovu razne bolesti.

IZVORI PODATAKA ZA EPIDEMIOLOŠKU ANALIZU

Prijavljivanje zaraznih bolesti uređeno je Pravilnikom o prijavljivanju zaraznih bolesti i drugih slučajeva utvrđenih Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti.

Centar za kontrolu i prevenciju bolesti, na osnovu podataka iz prijavnih kartica oboljenja-smrti od zaraznih bolesti, kao i zbirnih prijava, prati kretanje zaraznih bolesti. Lekari su obavezni da prijavljuju sve bolesti koje otkriju a koje se nalaze na spisku unutar Pravilnika.

Pojedinačne prijave obolelih od zaraznih bolesti sadrže podatke o identitetu obolele osobe, dijagnozu, starost, pol, adresu, podatke o načinu postavljanja dijagnoze (klinički ili laboratorijski), kao i datum obolevanja, hospitalizacije i prijavljivanja. Zbirne prijave su skup sakupljenih podataka u određenom vremenskom periodu (jedna sedmica) o broju obolelih koji su razvrstani prema dijagnozi i starosnoj grupi.

Sistem prijavljivanja u AP Vojvodini funkcioniše na pet nivoa. Prvi nivo predstavlja prikupljanje podataka u lokalnoj zajednici u kojoj se pojavilo oboljenje. Drugi nivo predstavlja obradu podataka na nivou okruga. Treći nivo je agregacija odnosno objedinjavanje informacija na nivou Autonomne Pokrajine Vojvodine. Četvrti nivo predstavlja objedinjavanje informacija na nivou Republike Srbije. Na posletku se za određena oboljenja, sa nacionalnog nivoa prijave šalju u SZO – odnosno peti nivo.

Na osnovu prijavnih kartica i zbirnih prijava sačinjavaju se sedmodnevni, mesečni i godišnji izveštaji o kretanju zaraznih bolesti a epidemiološka služba preduzima odgovarajuće mere po jedinstvenoj stručno – metodološkoj doktrini. Centar za kontrolu i prevenciju bolesti komunicira i saraduje sa lokalnim medijima, sredstvima javnog informisanja i tako direktno učestvuje u zdravstvenom vaspitanju i daje doprinos unapređenju i očuvanju javnog zdravlja.

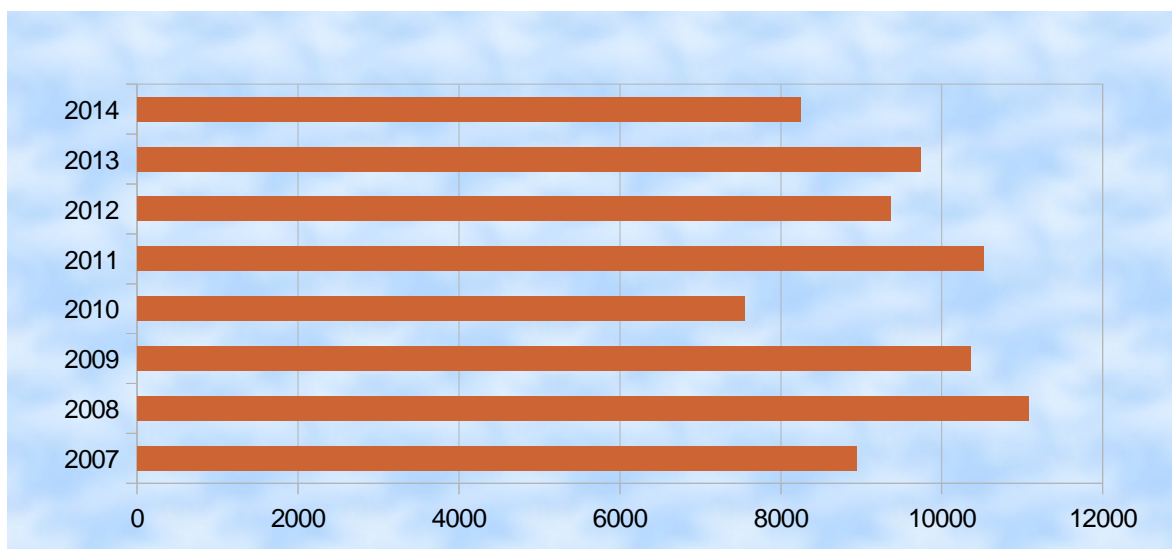
ZARAZNE BOLESTI U ZAPADNO-BAČKOM OKRUGU U 2014 GODINI

U Zapadnobačkom okrugu je u 2014. godini, a na osnovu važećih zakonskih propisa, prijavljeno 15458 slučajeva zaraznih bolesti. Kod 7 obolelih osoba zarazno oboljenje je imalo smrtni ishod /tabela 1/

Tabela 1 - Kretanje zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu u periodu 2007-2014. godina

Godina	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
2007	19134	8940,66	5	2,33
2008	23711	11079,34	6	2,80
2009	22169	10358,81	3	1,40
2010	16154	7548,21	0	0,00
2011	19730	10518,12	10	5,33
2012	17571	9367,15	3	1,60
2013	18268	9738,73	3	1,60
2014	15458	8240,71	7	3,73

Kretanje zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu 2007 - 2014. godina
Incidenca / 100 000 stanovnika

Incidenca od 8240,71/100 000 stanovnika je u odnosu na prethodnu godinu za 15,38% niža.

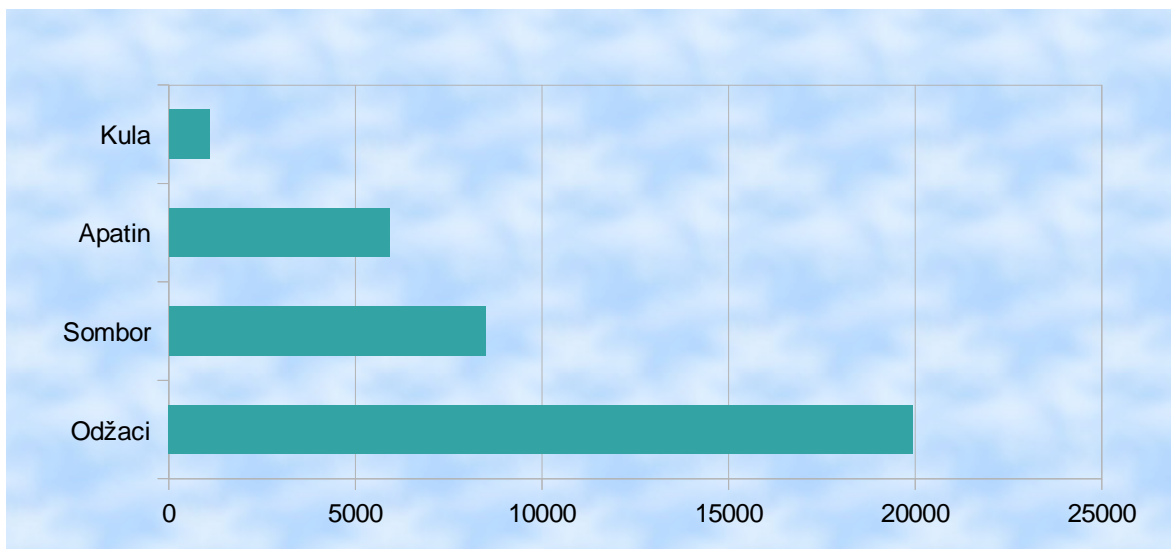
Tabela 2 - Zarazne bolesti po opštinama Zapadnobačkog okruga u 2014. godini

Opština	Broj obolelih	Inc/100000	Broj umrlih	Mt/100000
Odžaci	6022	19943,04	0	0,00
Sombor	7267	8492,56	7	8,18
Apatin	1696	5918,89	0	0,00
Kula	473	1095,87	0	0,00
Zapadnobački okrug	15458	8240,71	7	3,73

Incidencija zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu se značajno razlikuje po opštinama i kreće se u rasponu od 18,20:1. Najviša incidenca je zabeležena u opštini Odžaci i iznosi 19943,04/100 000 stanovnika, a najniža incidenca je zabeležena u opštini Kula 1095,87/100 000 /tabela 2 i kartogram 1/. Mala incidencija u opštini Kula posledica je neažurnosti u prijavljivanju zaraznih bolesti, kako pojedinačnih tako i zbirnih prijava.

Kretanje zaraznih bolesti po opštinama u 2014. godini

Incidenca / 100 000 stanovnika

LETALITET OD ZARAZNIH BOLESTI

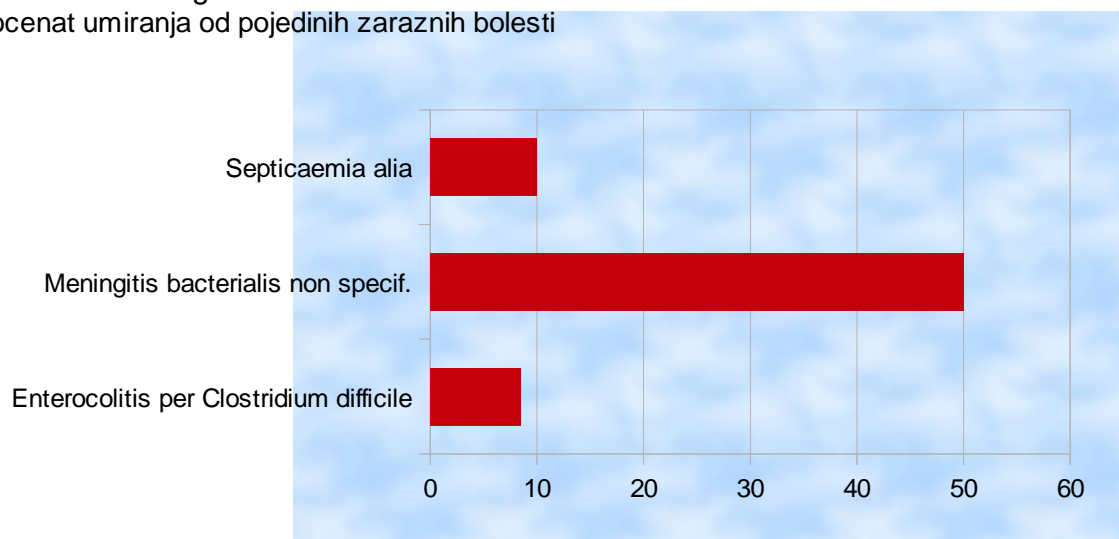
U 2014. godini kod 7 osoba zarazna bolest je završila smrtnim ishodom. Kod četiri osobe uzrok smrti je Enterocolitis per Clostridium difficile (A04.7), jedna osoba je umrla od posledica Septicaemia alia (A41.8), a dve osobe zbog Meningitis bacterialis non specificata (G00.9). Stopa letaliteta tj. pokazatelj težine bolesti, odnosno učestalosti smrtnih slučajeva od bolesti prikazana je u tabeli 3.

Tabela 3 – Broj umrlih od zaraznih bolesti po dijagnozama u Zapadnobačkom okrugu u 2014. godini

Red.br.	Zarazno oboljenje	Broj umrlih	Letalitet
1	Enterocolitis per Clostridium difficile	4	8,51
2	Meningitis bacterialis non specif.	2	50,00
3	Septicaemia alia	1	10,00

Letalitet u 2014. godini

Procenat umiranja od pojedinih zaraznih bolesti

STRUKTURA ZARAZNIH BOLESTI

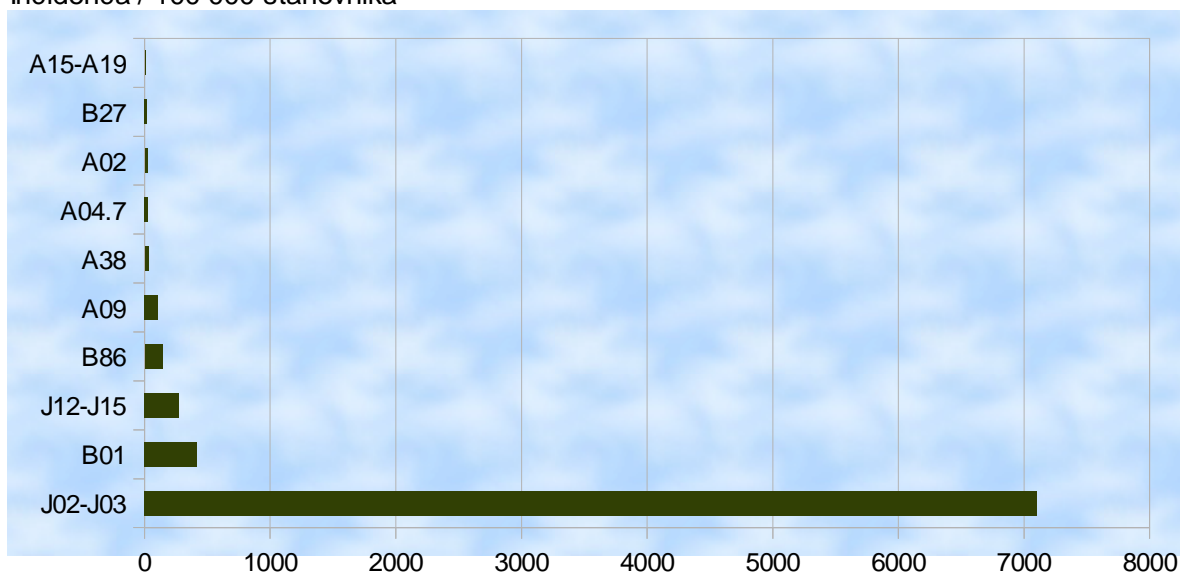
Kada pogledamo strukturu zaraznih bolesti koje su se najčešće javljale u 2014. godini odn. u najvećem broju, vodeće mesto zauzima Tonsillitis/Pharyngitis streptococcica sa incidencijom od 7105,20/100 000 što je za oko 12,29% manje u odnosu na prethodnu godinu. /Tabela 4/

Tabela 4 - Deset najčešćih bolesti u Zapadnobačkom okrugu u 2014. godini

Red.br	Zarazna bolest	Broj obolelih	Inc/100 000
1.	Tonsillitis/Pharyngitis streptococcica, J02-J03	13328	7105,20
2.	Varicella, B01	789	420,62
3.	Pneumonia , J12-J15	513	273,48
4.	Scabies, B86	271	144,47
5.	Diarrhoea et gastroenteritis, A09	205	109,29
6.	Scarlatina , A38	56	29,85
7.	Enterocolitis per Clostridium difficile	47	25,06
8.	Salmonellosis, A02	42	22,39
9.	Mononucleosis infectiosa, B27	41	21,85
10.	Tuberculosis pulmonis	16	8,53

Deset najčešćih zaraznih bolesti u 2014. godini
 Incidenca / 100 000 stanovnika

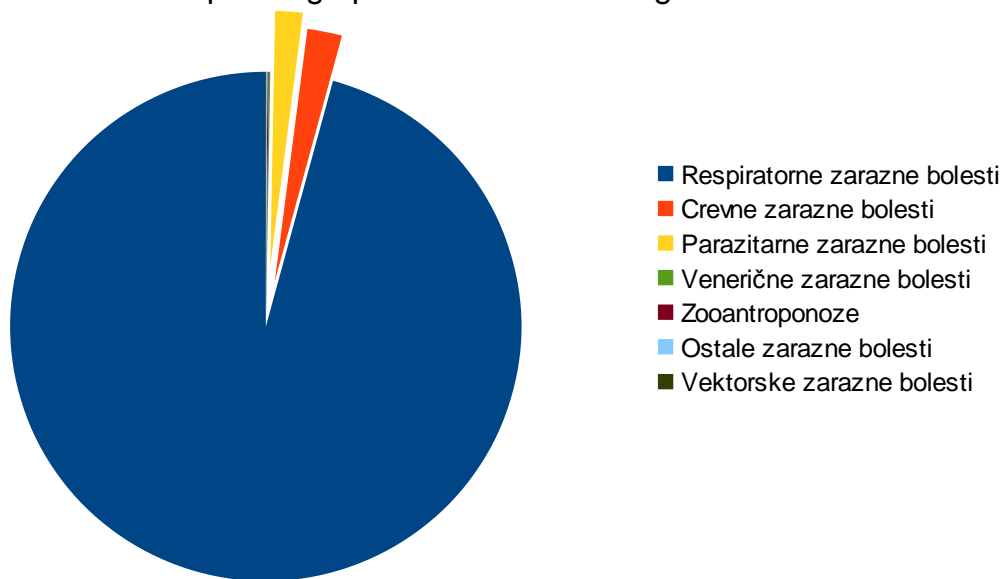
GRUPE BOLESTI PREMA STRUKTURI OBOLJEVANJA OD ZARAZNIH BOLESTI U ZAPADNOBAČKOM OKRUGU U 2013. GODINI

Respiratorne zarazne bolesti su najzastupljenije u ukupnom obolevanju od zaraznih bolesti u 2014. godini, a njihov udeo iznosi 95,76% što je gotovo na istom nivou kao i prethodne godine kada je iznosio 96,48%. Crevne zarazne bolesti nalaze se na drugom mestu sa učešćem od 2,19% u ukupnom obolevanju od zaraznih bolesti. Slede parazitarne bolesti sa učešćem od 1,75% , što je u odnosu na prethodnu godinu duplo više, pa venerične bolesti sa 0,12% učešća, zooantroponoze i ostale zarazne bolesti sa 0,07 % i vektorske bolesti na poslednjem mestu sa 0,04% učešća u ukupnom obolevanju od zaraznih bolesti. /Tabela 5/

Tabela 5 – Udeo zaraznih bolesti po grupama obolevanja u Zapadnobačkom okrugu 2014.godini

Grupa zaraznih bolesti	Broj obolelih	% učešća
Respiratorne zarazne bolesti	14803	95,76
Crevne zarazne bolesti	339	2,19
Parazitarne zarazne bolesti	271	1,75
Venerične zarazne bolesti	19	0,12
Zooantroponoze	10	0,07
Ostale zarazne bolesti	10	0,07
Vektorske zarazne bolesti	6	0,04

Učešće zaraznih bolesti prema grupama bolesti u 2014. godini

RESPIRATORNE ZARAZNE BOLESTI

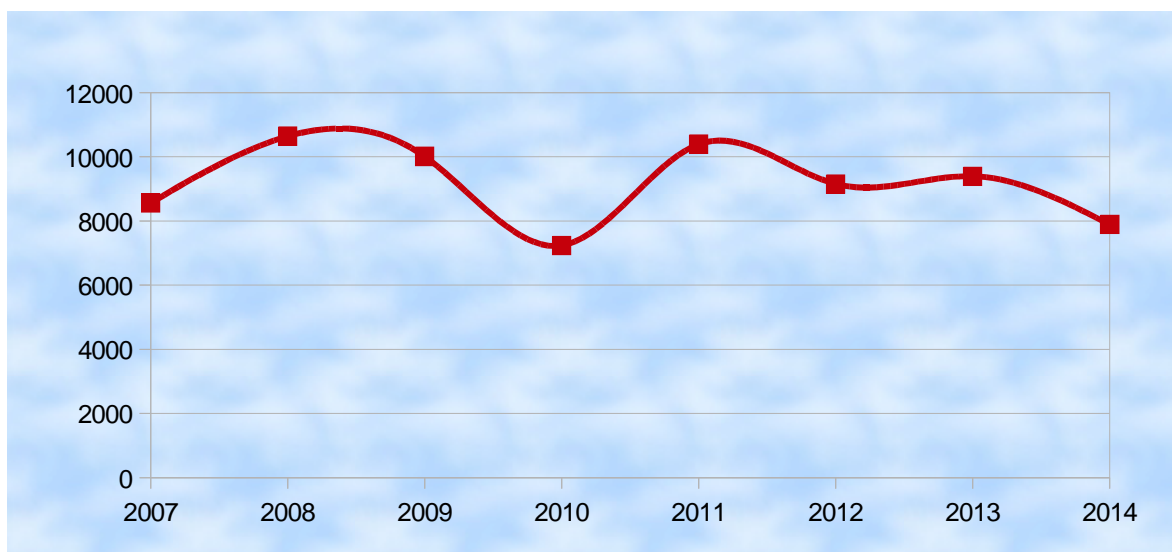
Respiratorne infekcije čine veliku grupu infektivnih bolesti različite etiologije. Klinički se manifestuju opštim znacima infekcije različitog inteziteta i uglavnom dobrom prognozom. Respiratorne infekcije su najrasprostranjenija oboljenja u svakodnevnoj praksi. Šire se brzo, putem Fligeovih kapljica, koje čovek izbacuje iz nosa i usta prilikom govora, šaptanja, kijanja i kašljanja. Najlakše se šire u zatvorenim prostorijama gde se nalazi veći broj ljudi kao npr. dečjim kolektivima (jaslice, vrtići, škole). Ova oboljenja se javljaju tokom cele godine, ali je učestalost nešto veća u toku zime i proleća.

Tokom 2014. godine u Zapadnobačkom okrugu je prijavljeno 14722 osobe obolele od respiratornih zaraznih bolesti. Prijavljena su i dva smrtna slučaja (Meningitis bacterialis). /Tabela 6/

Tabela 6 – Kretanje respiratornih zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu u periodu 2007-2014 godina

Godina	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
2007	18323	8561,70	0	0,00
2008	22770	10639,64	0	0,00
2009	21429	10013,04	2	0,93
2010	15487	7236,54	0	0,00
2011	19496	10393,38	5	2,67
2012	17173	9154,98	1	0,53
2013	17624	9395,41	0	0,00
2014	14803	7891,52	2	1,07

Kretanje respiratornih zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu 2007-2014 god
 Incidenca / 100 000 stanovnika

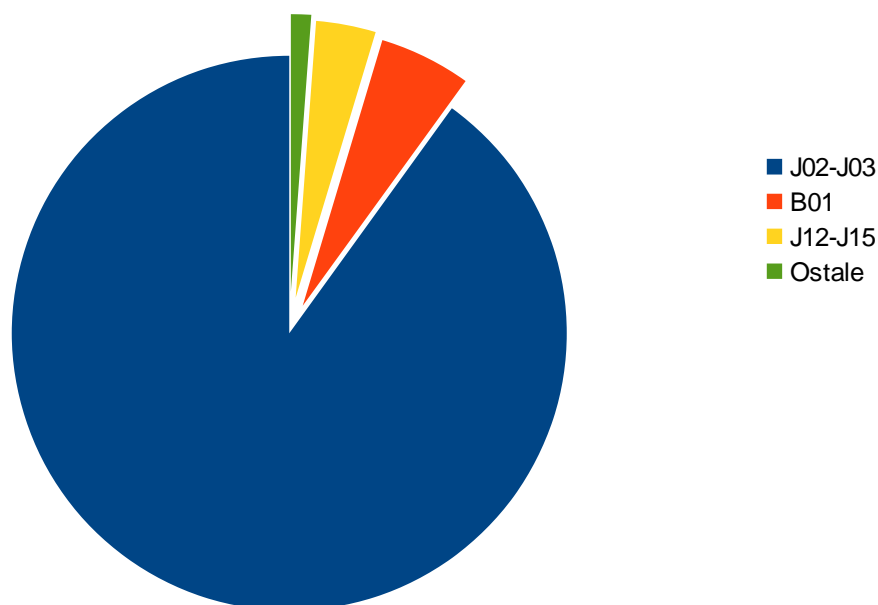

Kada pogledamo strukturu respiratornih zaraznih bolesti koje su se najčešće javljale u 2014. godini na vrhu liste nalazi se Streptokokni tonzilofaringitis sa 90,03% učešća, sledi Varicella sa 5,33%, Pneumonija sa 3,47% učešća u ukupnom obolevanju od respiratornih zaraznih bolesti./Tabela 7/

Tabela 7 – Redosled učestalosti respiratornih zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu u 2014. godini

Zarazna bolest	Broj obolelih	% učešća
Tonsillitis/Pharyngitis streptococcica, J02-J03	13328	90,03
Varicella, B01	789	5,33
Pneumonia , J12-J15	513	3,47
Ostale	173	1,17

Najčešće respiratorne zarazne bolesti u 2014. godini

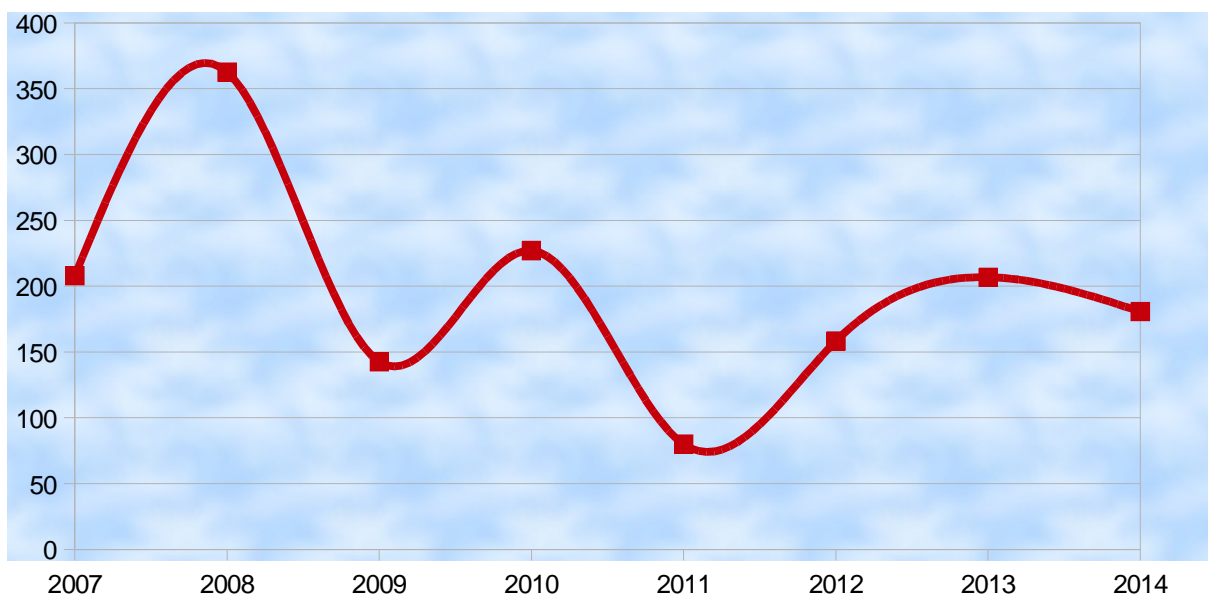
CREVNE ZARAZNE BOLESTI

Osnovna karakteristika crevnih zaraznih bolesti je da se uzročnici privremeno ili sve vreme trajanja bolesti nalaze u crevima obolelog. Zajedno sa crevnim sadržajem uzročnici se izbacuju iz organizma obolelog i određenim putem (zagađena hrana, voda ili npr. posredstvom muva koje mogu da zagađe hranu) unose u organizam zdrave osobe. Prevencija ovih bolesti podrazumeva redovno higijensko pranje ruku, dobru ličnu higijenu kao i adekvatno čuvanje namirnica. Tokom 2014. godine u Zapadnobačkom okrugu je prijavljeno 339 osoba obolelih od crevnih infekcija, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 14,00%. U ovoj grupi zaraznih oboljenja zabeležena su četiri smrtna slučaja, svi kao posledica oboljenja Enterocolitis per Clostridium difficile. /Tabela 8/

Tabela 8 -Kretanje crevnih zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu u periodu 2007-2014 g

Godina	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
2007	445	207,93	1	0,46
2008	776	362,60	0	0,00
2009	566	142,52	0	0,00
2010	486	227,09	0	0,00
2011	150	79,96	5	2,67
2012	297	158,33	0	0,00
2013	388	206,84	2	1,07
2014	339	180,72	4	2,13

Kretanje crevnih zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu 2007-2014 god.
 Incidenca / 100 000 stanovnika

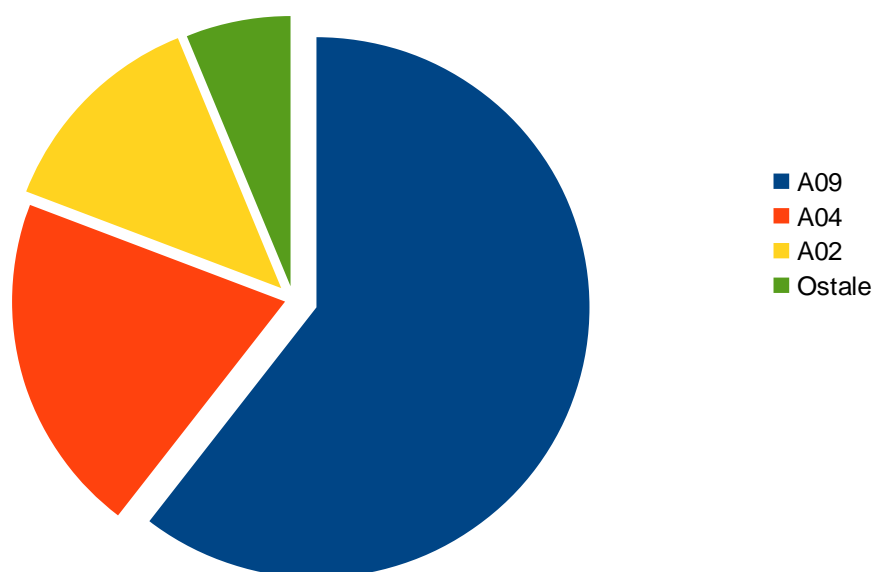
Stopa incidencije crevnih zaraznih obolenja je 1,14 puta niža u odnosu na prethodnu godinu. Mortalitet iznosi 2,13/100 000 stanovnika, što je dva puta više u odnosu na prethodnu godinu.

Kada pogledamo strukturu crevnih zaraznih bolesti koje su se najčešće javljale u 2014. godini na vrhu liste nalaze se gastroenteritis i kolitis infektivnog ili neoznačenog porekla sa 68,04% učešća u ukupnom oboljevanju od crevnih zaraznih bolesti. /Tabela 9/

Tabela 9 - Redosled učestalosti crevnih zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu u 2014. godini

Zarazna bolest	Broj obolelih	% učešća
Gastroenteritis et colitis origine infectiva et non specificata alia A09	205	60,47
Infectiones intestinalkes bacteriales aliae A04	69	20,35
Salmonelloses aliae A02	44	12,98
Ostale (Intoxicatio alim.bact – 14, Meningitis enteroviralis – 4, Lambliasis – 2, Hepatitis A-1)	21	6,19

Najčešće crevne zarazne bolesti u 2014. godini

PARAZITARNE BOLESTI

Grupa parazitarne bolesti, koja je nekada obuhvatala velik broj dijagnoza, unazad pet godina svedena je na samo jedno oboljenje – scabies ili šugu (svrab). Ovo oboljenje se prijavljuje zbirnom prijavom.

U 2014. godini u Zapadnobačkom okrugu prijavljena je 271 osoba obolela od Scabiesa. Incidencija iznosi 144,27/100 000 stanovnika, što je 1,72 puta više u odnosu na prethodnu godinu. Ovo je posledica veće ažurnosti zdravstvenih službi primarne zdravstvene zaštite pri prijavljivanju ovog oboljenja. /Tabela 10/

Tabela 10 - Kretanje parazitarne bolesti u Zapadnobačkom okrugu u periodu 2007-2014 g.

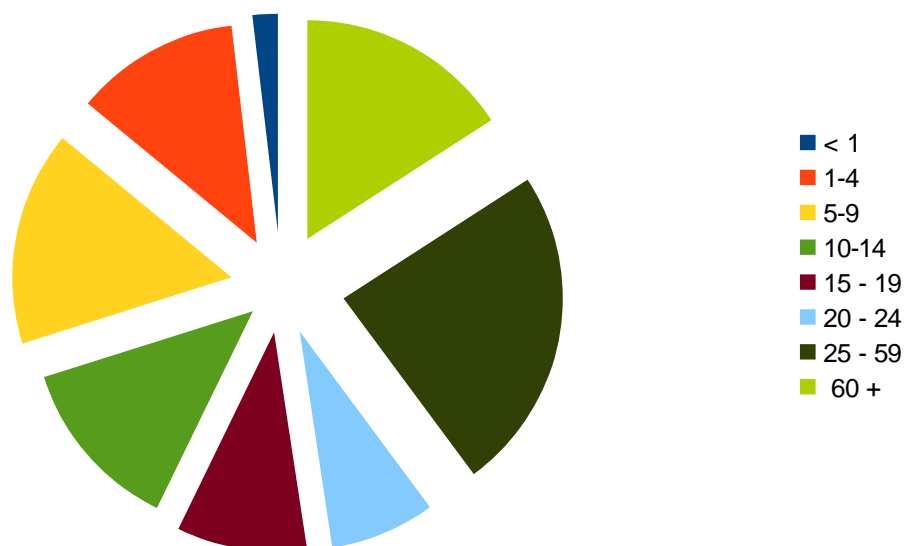
Godina	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
2007	228	106,53	0	0,00
2008	66	30,84	0	0,00
2009	67	31,31	0	0,00
2010	101	47,19	0	0,00
2011	37	19,72	0	0,00
2012	33	17,59	0	0,00
2013	158	84,23	0	0,00
2014	271	144,47	0	0,00

Kada pogledamo strukturu parazitaranih bolesti jedino oboljenje koje se prijavljuje u ovoj grupi bolesti je Scabies, dakle sa učešćem od 100% u ukupnom oboljevanju od parazitaranih bolesti. Distribucija obolelih od Scabiesa pokazuje da je učešće predškolske i školske dece neznatno veće od učešća odrasle populacije i iznosi 52,39 %. /Tabela 11/

Tabela 11 – Scabies u Zapadnobačkom okrugu po uzrastu u 2014. godini

Uzrast	Broj obolelih	% učešća
< 1	5	1,85
1 - 4	33	12,17
5 - 9	43	15,87
10 - 14	35	12,91
15 - 19	26	9,59
20 - 24	21	7,75
25 - 59	65	23,99
60 +	43	15,87
Ukupno	271	100,00

Učešće Scabies-a u Zapadnobačkom okrugu u 2014. godini po dobnim grupama

VENERIČNE BOLESTI – SEKSUALNO PRENOSIVE INFEKCIJE

Seksualno prenosive ili venerične bolesti, koje su poznate i pod engleskom skraćenicom STD (Sexually transmitted diseases), je naziv za zaraznu bolest koja se prenosi putem seksualnog odnosa koji može biti vaginalni, oralni i analni.

U smislu prevencije prenošenja odn. dobijanja veneričnih bolesti najdelotvornije je suzdržavanje od polnog odnosa ili upražnjavanje polnog odnosa samo unutar duge monogamne veze sa partnerom koji nije inficiran. Muški lateks kondomi, ukoliko se stalno i ispravno koriste veoma su delotvorni u smanjenju prenosa seksualno prenosivih bolesti uključujući HIV, gonoreju, hlamidijske infekcije kao i infekcije uzrokovane trihomonasom.

U 2014. godini u Zapadnobačkom okrugu prijavljeno je 19 osoba obolelih od seksualno prenosivih infekcija. U strukturi veneričnih bolesti nalaze se: Hepatitis C – 9, Hepatitis B – 7, Morbus HIV - 2 i Infekcija gonococcica - 1. Incidencija u 2014. godini iznosi 10,13/100 000 stanovnika. /Tabela 18/

Tabela 18 - Kretanje seksualno prenosivih u Zapadnobačkom okrugu u periodu 2007-2014 godina

Godina	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
2007	21	9,81	1	1,03
2008	27	12,61	1	0,46
2009	24	11,21	0	0,00
2010	34	15,89	0	0,00
2011	4	2,13	0	0,00
2012	4	2,13	0	0,00
2013	8	4,26	0	0,00
2014	19	10,13	0	0,00

Kretanje veneričnih bolesti u Zapadnobačkom okrugu 2007-2014 god

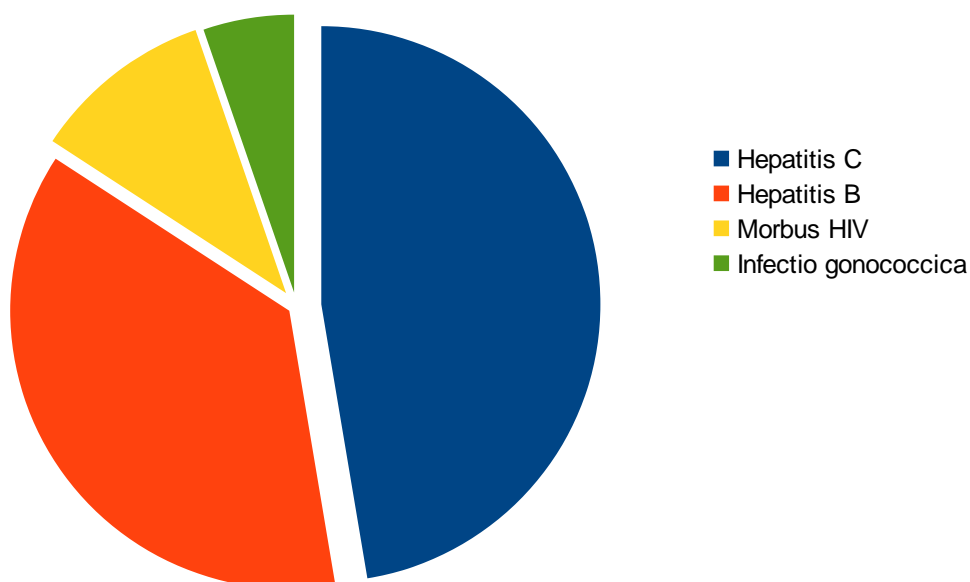

Tabela 19- Redosled učestalosti veneričnih bolesti
u Zapadnobačkom okrugu u 2014. godini

Zarazna bolest	Broj obolelih	% učešća
Hepatitis C	9	47,37
Hepatitis B	7	36,84
Morbus HIV	2	10,53
Infectio gonococcica	1	5,26
Ukupno	19	100,00

Najčešće seksualno prenosive bolesti u 2014. godini

ZOONOZE

Zoonoze su bolesti koje mogu biti prenesene sa životinja na čoveka. Naziv ovih bolesti potiče od grčkih reči zoon što znači životinja i reči nosos što znači bolest. Uzročnici zoonoza mogu biti bakterije, virusi, riketije, gljive i paraziti. U strukturi zaraznih bolesti grupa zoonoza se nalazi na pretposlednjem mestu koje deli sa veneričnim bolestima. U ukupnom broju obolelih učestvuju sa 0,07%.

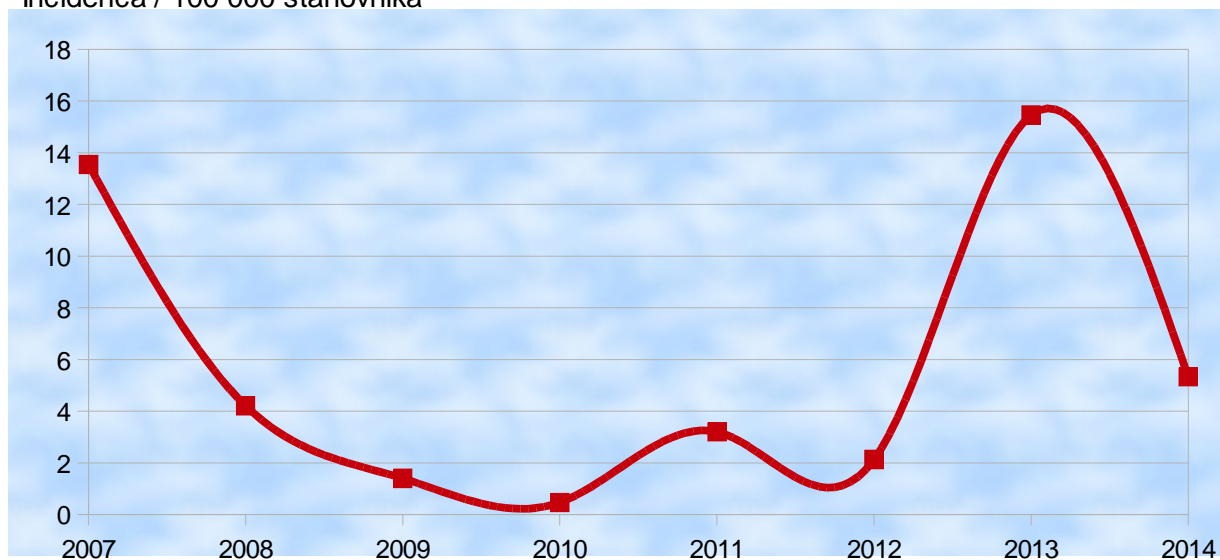
U Zapadnobačkom okrugu je u 2014. godini prijavljeno 10 osoba obolelih od zoonoza. Smrtnih slučajeva nije bilo. U odnosu na prethodnu godinu incidenca je 2,90 puta niža.

Tabela 16 - Kretanje zoonoza u Zapadnobačkom okrugu
u periodu 2007-2013 godina

Godina	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
2007	29	13,55	0	0.00
2008	9	4,21	2	0.93
2009	3	1,40	0	0.00
2010	1	0,47	0	0.00
2011	6	3,20	0	0,00
2012	4	2,13	0	0,00
2013	29	15,46	0	0,00
2014	10	5,33	0	0,00

Kretanje zoonoza u Zapadnobačkom okrugu 2007-2014 god

Incidenca / 100 000 stanovnika

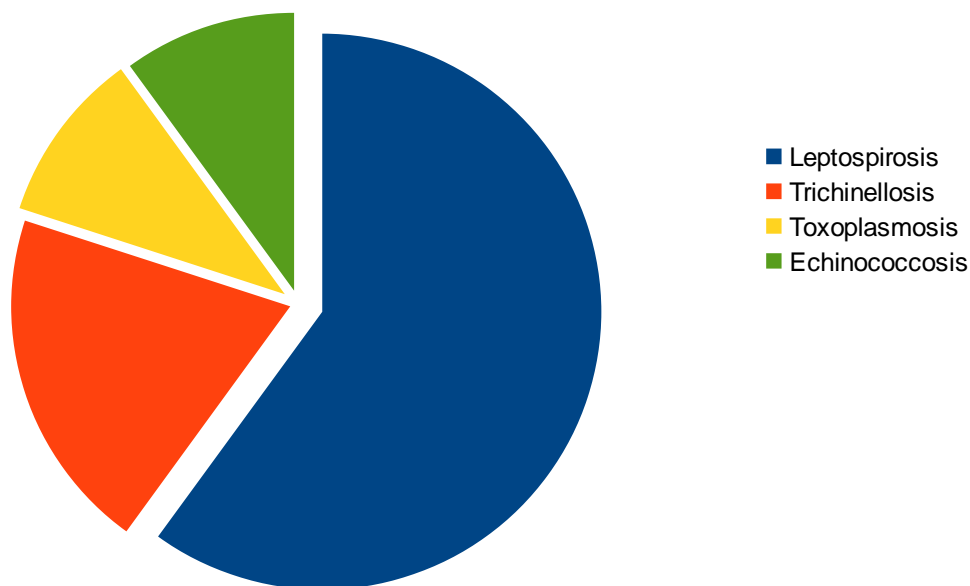

U strukturi zoonoza najzastupljenije oboljenje u 2014. godini je Leptospirosis koja čini 60,00 % svih registrovanih zoonoza u Zapadnobačkom okrugu. /Tabela 17/

Tabela 17- Redosled učestalosti zoonoza
u Zapadnobačkom okrugu u 2014. godini

Zarazna bolest	Broj obolelih	% učešća
Leptospirosis	6	60,00
Trichinellosis	2	20,00
Toxoplasmosis	1	10,00
Echinococcosis	1	10,00
Ukupno	10	100,00

Najčešće zoonoze u 2014. godini

OSTALE ZARAZNE BOLESTI

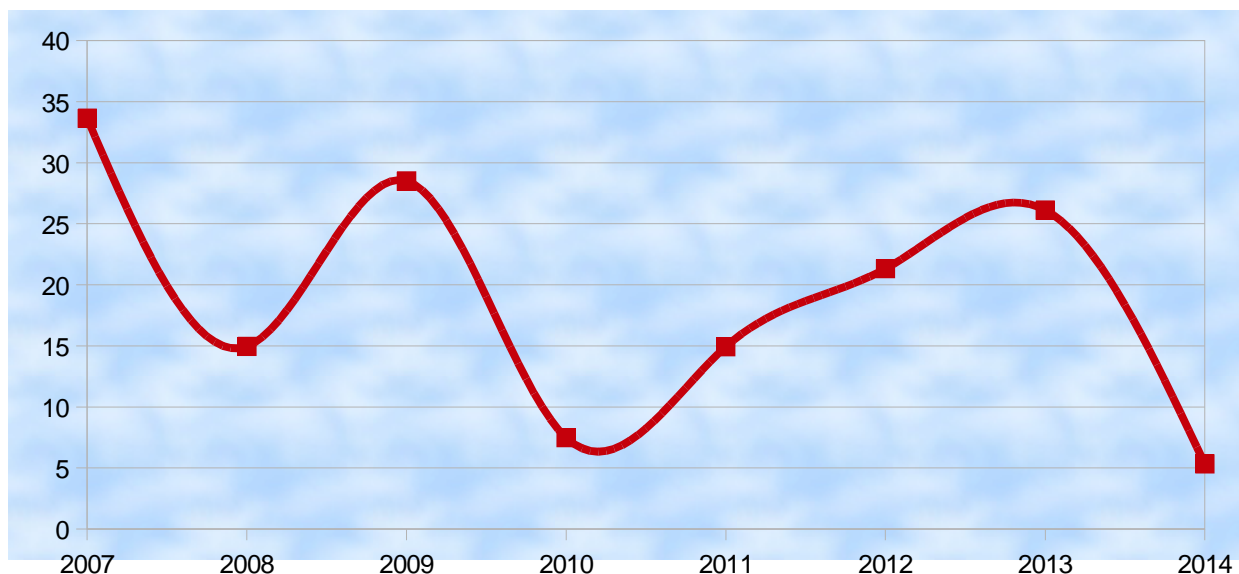
U grupi ostalih zaraznih bolesti prijavljeno je 10 osoba obolelih od sepse sa incidencijom od 5,33/100 000 stanovnika. /Tabela 12 / Registrovan je jedan smrtni slučaj. /Tabela 13/

Tabela 13 - Kretanje ostalih zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu u periodu 2007-2014 godina

Godina	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
2007	72	33,64	4	1,86
2008	32	14,95	3	1,40
2009	61	28,50	1	0,46
2010	16	7,48	0	0,00
2011	28	14,93	0	0,00
2012	40	21,32	2	1,07
2013	49	26,12	1	0,53
2014	10	5,33	1	0,53

Manja incidenca u ovoj grupi oboljenja posledica je izbacivanja hepatitisa i Morbus Hiv oboljenja iz ove grupe u grupu seksualno prenosivih bolesti.

Kretanje ostalih zaraznih bolesti u Zapadnobačkom okrugu 2007-2014 god
 Incidenca / 100 000 stanovnika

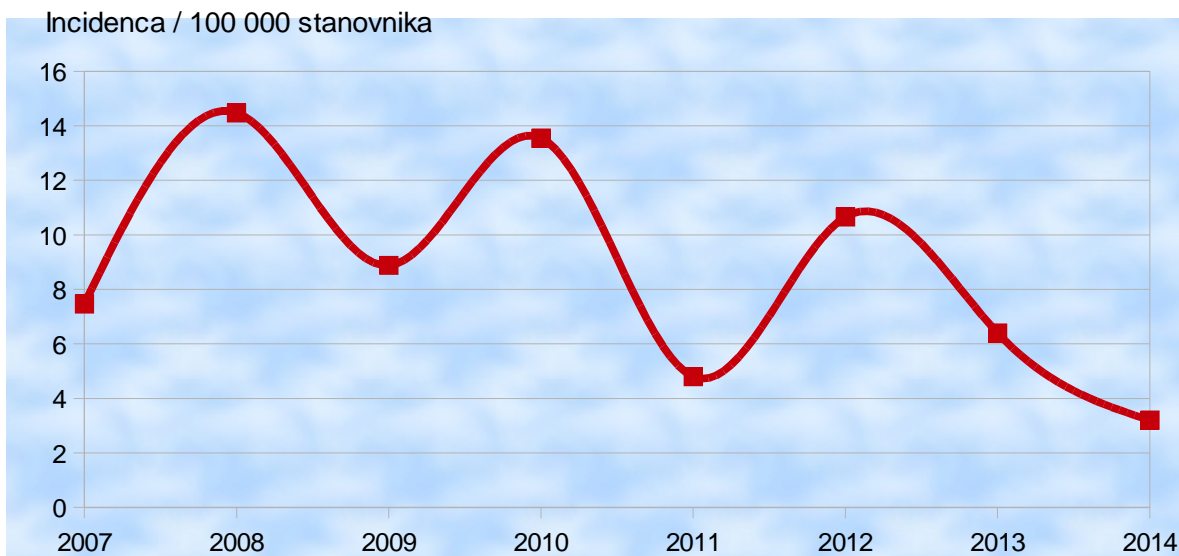
VEKTORSKE BOLESTI

Zarazne bolesti koje se prenose preko trećeg organizma tzv. vektora (komarci, krpelji, muve, vači i sl), nazivaju se vektorske bolesti. Osnovna karakteristika vektorskih bolesti jeste njihov sezonski karakter kao i određena geografska rasprostranjenost. Ovo je uslovljeno biološkim ciklusom vektora (npr. bolesti izazvane krpeljima kao što je Lyme boreliosisis obično se javljaju u proleće i leto, kada je aktivnost krpelja najveća). Uz sve to veoma je bitna i klima odn. temperatura i vlaga jer veoma utiču na rasprostranjenost i gustoću vektora, pa samim tim i na povećanje odn. smanjenje njihovog potencijala prenosa bolesti. Za prevenciju pojave ovog oboljenja potrebno je vršiti sistematsku i redovnu dezinsekciju ugroženog prostora. U grupi vektorskih bolesti u 2014. godini prijavljeno je jedno oboljenje, Morbus Lyme sa ukupno 6 obolelih osoba. U odnosu na prethodnu godinu imamo značajan pad incidence koja iznosi 6,40/100 000 stanovnika, što je dva puta niže u odnosu na prethodnu godinu. /Tabela 12/

Tabela 12 - Kretanje vektorskih bolesti u Zapadnobačkom okrugu u periodu 2007-2013 godina

Godina	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
2007	16	7,47	0	0,00
2008	31	14,48	0	0,00
2009	19	8,88	0	0,00
2010	29	13,55	0	0,00
2011	9	4,80	0	0,00
2012	20	10,66	0	0,00
2013	12	6,40	0	0,00
2014	6	3,20	0	0,00

Kretanje vektorskih bolesti u Zapadnobačkom okrugu 2007-2014 god

IMUNOPROFILAKSA ZARAZNIH BOLESTI U ZAPADNOBAČKOM OKRUGU U 2014. GODINI

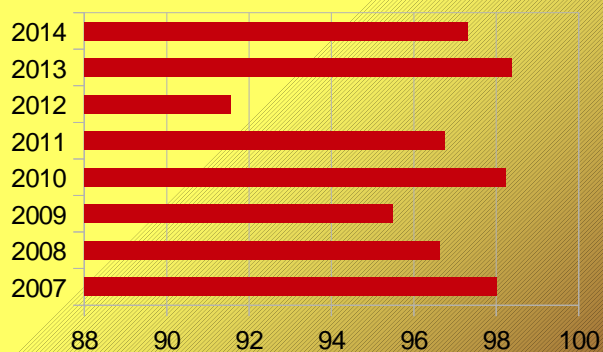
U 2014. godini u Zapadnobačkom okrugu nije postignut visok obuhvat obveznika svim vakcinama, što je posledica sve jačeg antivakcinalnog lobiju i pojave odbijanja vakcina od strane roditelja. Slab obuhvat kod primovakcinacija obuhvaća vakcinaciju protiv Hepatitisa-B /Tabela 21/

Tabela 21 – *Registrovani obuhvat lica obaveznim imunizacijama u Zapadnobačkom okrugu u 2014. godini (vakcinacija)*

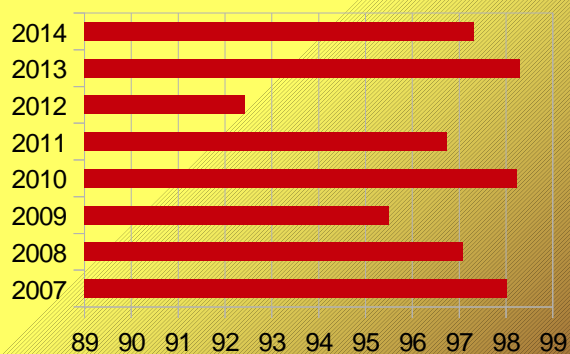
Vakcina	Broj obveznika	Broj vakcinisanih	% obuhvata
DTP	1377	1340	97,31
Polyo	1377	1340	97,31
BCG	1022	1022	100,00
MMR	1382	1314	95,08
HB u uzrastu odojčeta	1377	1300	94,41
HB u 12. godini	1613	1527	94,67
HiB	1377	1312	95,28

Grafički prikaz obuhvata lica obaveznim vakcinama u Zapadnobačkom okrugu u periodu 2007-2014. godine

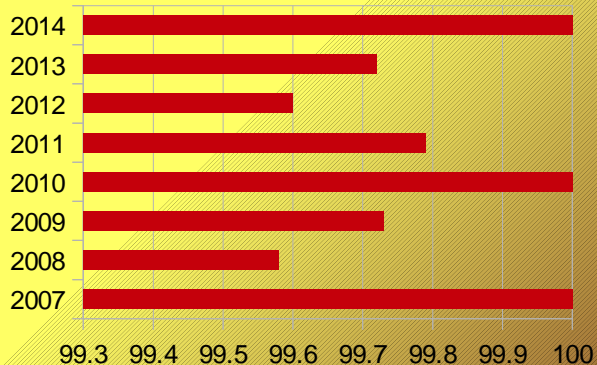
Obuhvat lica obaveznom imunizacijom DTP vakcinom
Zapadnobački okrug 2007-2014. godine

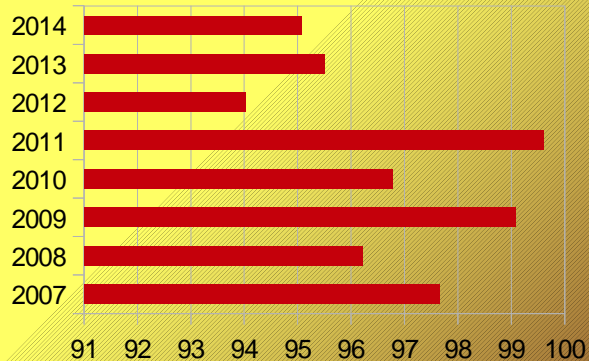
Obuhvat lica obaveznom imunizacijom OPV vakcinom
Zapadnobački okrug 2007-2014. godine

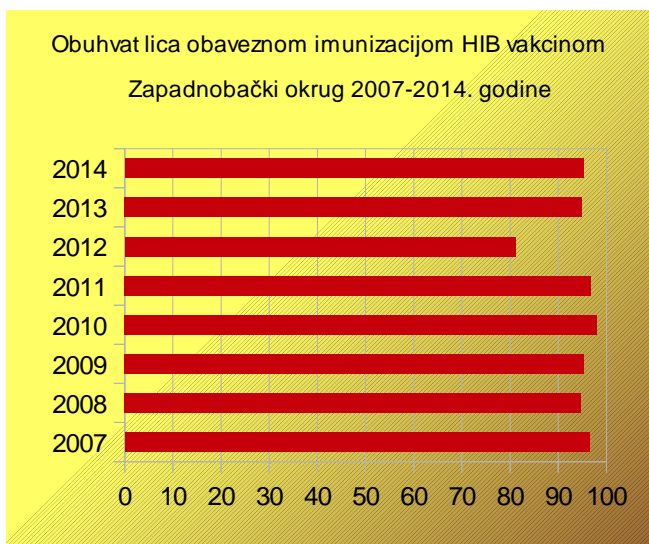
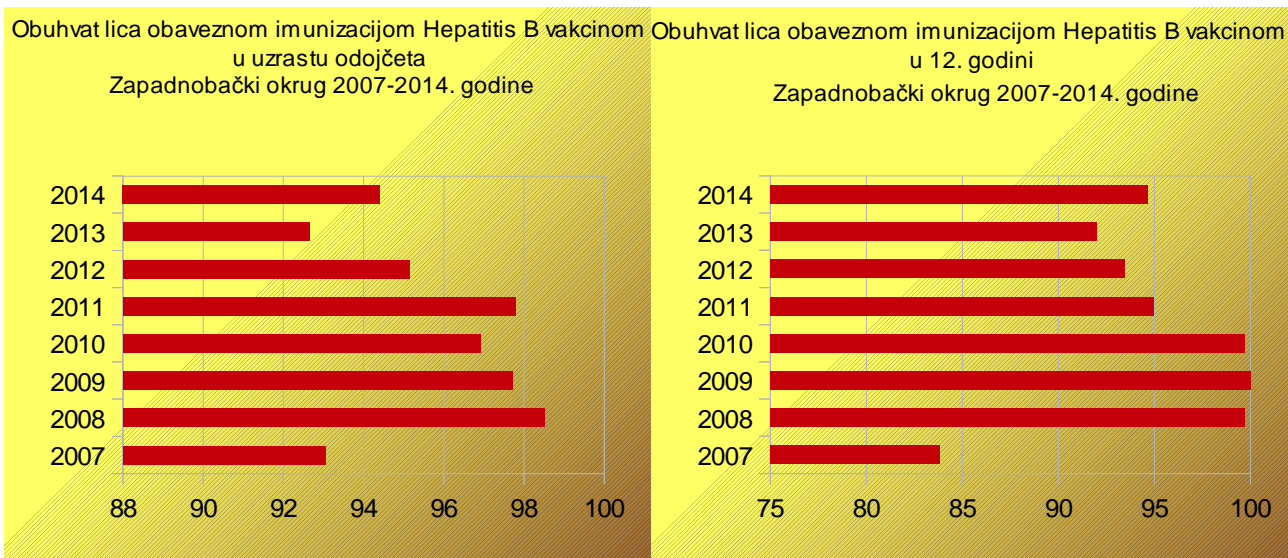

Obuhvat lica obaveznom imunizacijom BCG vakcinom
Zapadnobački okrug 2007-2014. godine

Obuhvat lica obaveznom imunizacijom MMR vakcinom
Zapadnobački okrug 2007-2014. godine

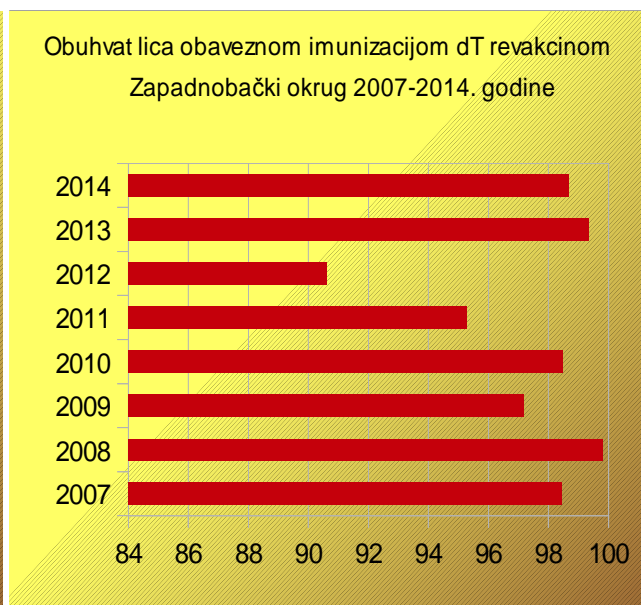
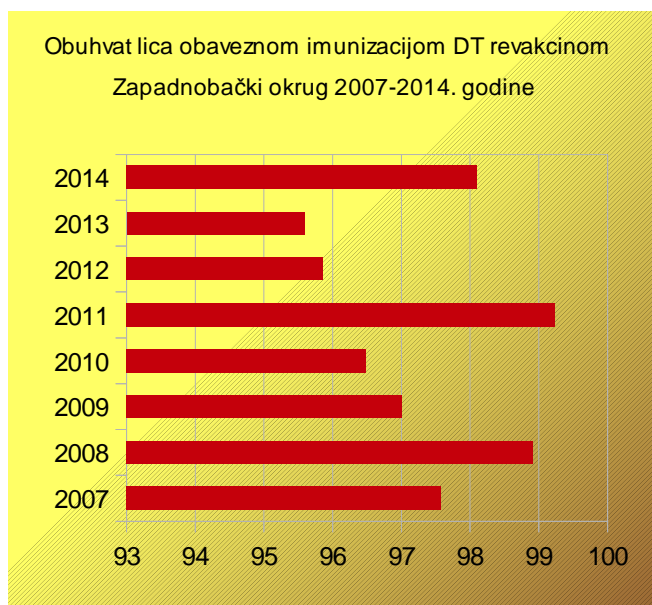
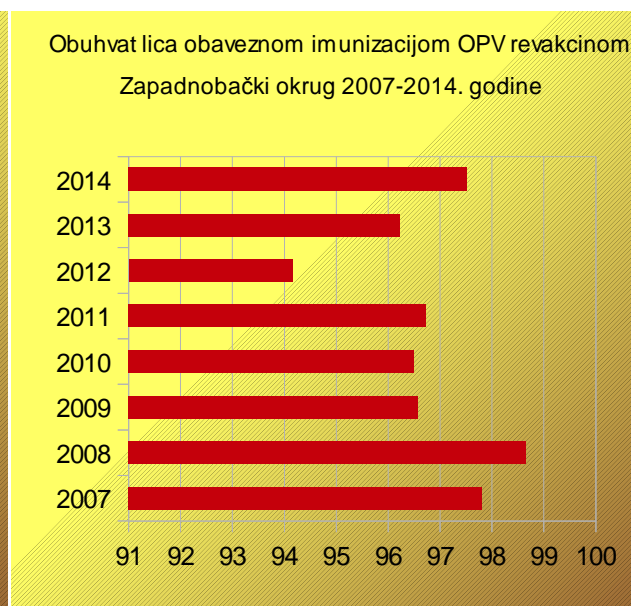
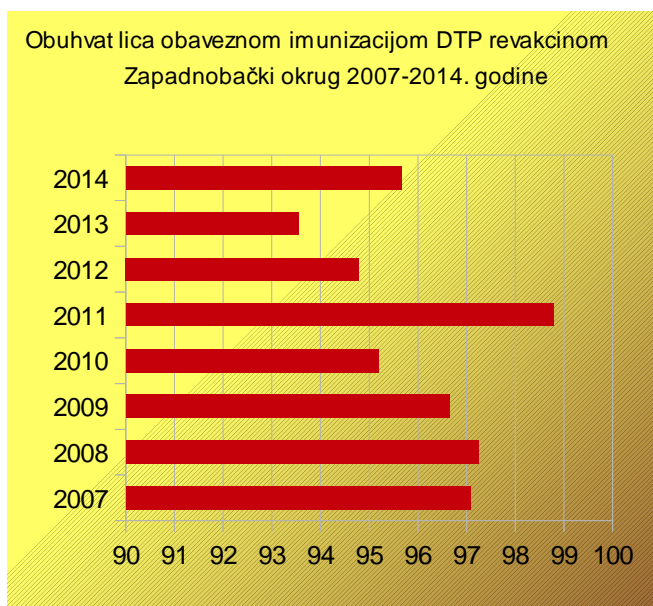

U 2014. godini u Zapadnobačkom okrugu postignut je zadovoljavajući obuhvat revakcinacijama koji u proseku iznosi 97,64% odn. za sve revakcine viši je od 95%. /Tabela 22/

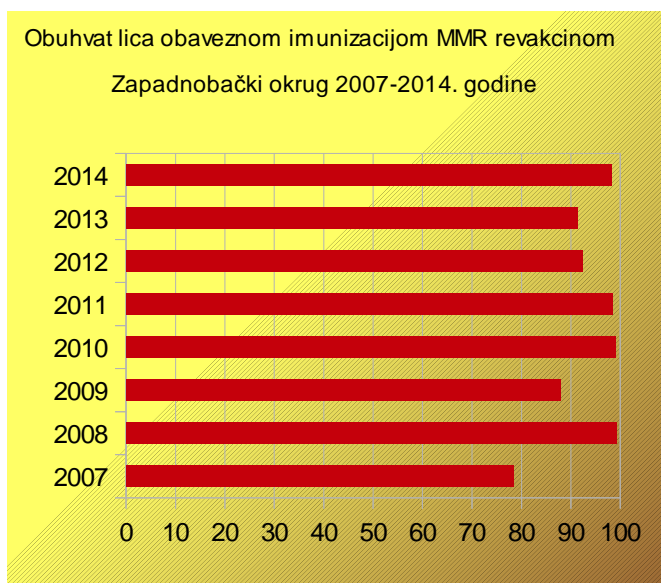
Tabela 22 - *Registrovani obuhvat lica obaveznim imunizacijama u Zapadnobačkom okrugu u 2014. godini (revakcinacija)*

Vakcina	Broj obveznika	Broj vakcinisanih	% obuhvata
DTP	1382	1322	95,66
DT	1526	1497	98,10
dT	1890	1865	98,68
Polyo	4798	4679	97,52
MMR	1537	1510	98,24

Grafički prikaz obuhvata lica obaveznim revakcinama u Zapadnobačkom okrugu u periodu 2007-2014. godine

IMUNIZACIJA PROTIV GRIPA

U 2014. godini protiv gripa je u Zapadnobačkom okrugu vakcinisano ukupno 6309 osoba što je 15,76% više u odnosu na prethodnu godinu. Osobe starije od 65 godina zastupljene su sa 69,58%. Vakcinacija zdravstvenih radnika iznosila je 2,65% u strukturi vakcinisanih protiv gripa. /Tabela 23/

Tabela 23 – Imunizacija protiv gripa u Zapadnobačkom okrugu u 2014. godini

Opština	Kliničke indikacije	Epidemiološke indikacije					Ukupno vakcinisani
		Gerontološki centri	Ustanove soc.zaštite	Zdravstvene ustanove	Javne službe	Stariji od 65 godina	
Sombor	536	32	2	87	70	1948	2675
Apatin	130	289	14	37	12	873	1355
Kula	304	40	0	5	0	745	1094
Odžaci	323	0	0	38	0	824	1185
Ukupno okrug	1293	361	16	167	82	4390	6309

REGISTROVANE EPIDEMIJE ZARAZNIH BOLESTI U ZAPADNOBAČKOM OKRUGU U 2014. GODINI

U toku 2014. godine u Zapadnobačkom okrugu registrovane su 3 epidemije koje su obavezne zakonskom prijavljivanju. U epidemijama je ukupno obolelo 9 osoba. Smrtnih slučajeva nije bilo.

EPIDEMIJA PERTUSSIS U SOMBORU, SO SOMBOR-jul-2014

U epidemiji velikog kašlja obolele su 3 od 5 eksponiranih osoba jedne porodice. U kliničkoj slici registrovani su paroksizmalni kašalj sa zacenjivanjem, preznajavanje između epizoda paroksizama, pogoršanje simptoma tokom noći. Prvootkriveni slučaj oboljenja potvrđen je u Centru za mikrobiologiju Instituta za javno zdravlje Vojvodine (Real-time PCR).

Epidemiju je obrađivala dr Tatjana M. Medić-specijalista epidemiolog.

EPIDEMIJA PERTUSSIS U SOMBORU, SO SOMBOR-jul-2014

U porodičnoj epidemiji velikog kašlja od četiri eksponirane osobe obolele su dve (dečijeg uzrasta), obe urednog vakcinalnog statusa. U kliničkoj slici dominirao je dugotrajni kašalj sa zacenjivanjem, povraćanje i suzenje očiju. U Institutu za javno zdravlje Vojvodine oba slučaja su laboratorijski potvrđena.

Epidemiju je obrađivala dr Gordana V.Cvetić-specijalista epidemiolog.

EPIDEMIJA SALMONELLOSIS U BOGOJEVU, SO ODŽACI-oktobar-2014

U epidemiji salmoneloze obolele su 4 od ukupno eksponiranih 15 osoba. Inkriminisana namirnica je najverovatnije torta sa nedovoljno termički obrađenim filom. Namirnica je u celosti potrošena. Sprovedena je edukacija o načinu zaražavanja salmonelom i merama prevencije.

Epidemiju je obrađivala dr Gordana V.Cvetić-specijalista epidemiolog.

EPIDEMIOLOGIJA MALIGNIH BOLESTI
MALIGNE NEOPLAZME U ZAPADNO-BAČKOM
OKRUGU U 2013. GODINI

U Zapadno-bačkom okrugu u 2013. godini registrovano je 1173 osoba obolelih od malignih oboljenja, 659 muškaraca (56,2%) i 514 žena (43,8%).

Prema podacima Republičkog Zavoda za statistiku od malignih neoplazmi na teritoriji Zapadno-bačkog okruga u 2013. godini umrlo je 734 osobe, 446 muškaraca i 288 žena.

INCIDENCIJA MALIGNIH NEOPLAZMI KOD MUŠKARACA

U strukturi obolelih od malignih neoplazmi kod muškaraca, karcinom pluća i bronha nalazi se na prvom mestu sa učešćem od 21,9%. Visoko učesće u strukturi obolelih od malignih neoplazmi imaju i karcinom kolorektuma 18,8%, karcinom prostate 9,7%, karcinom mokraćne bešike 7,3%, želuca 5,2 % i laringsa sa učešćem od 3,0%.

Tabela 24: Broj novoobolelih slučajeva od malignih neoplazmi prema vodećim lokalizacijama i opštinama u Zapadno-bačkom okrugu kod muškaraca u 2013. godini

Primarna lokalizacija	ZBO	Opštine Zapadno-bačkog okruga			
		Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
Pluća i bronh	144	68	19	28	29
Kolon i rektum	124	63	21	23	17
Prostata	64	32	9	12	11
Mokraćna bešika	48	25	7	9	7
Želudac	34	13	11	4	6
Larings	20	6	1	6	7
Mozak,nervni sistem	20	13	0	7	0
Pankreas	18	5	4	4	5
Jetra	18	12	1	3	2
M. melanom	13	5	3	2	3
Druge lokalizacije	156	71	30	25	30
Sve lokalizacije	659	313	106	123	117

Stopa incidencije malignih neoplazmi kod muškaraca na teritoriji Zapadno-bačkog okruga iznosi 718.7/100000 muškaraca. Najviše vrednosti incidencije registruju se u opštini Odžaci (785.5/100.000) i Apatin (750.1/100.000), a najniže vrednosti incidencije u opštini Kula (583.7/100.000) (tabela broj 2).

Posmatrajući po opštinama nestandardizovane stope incidencije, maligne neoplazme pluća i bronha kod muškaraca najviše su u opštinama Sombor i Odžaci, kolorektuma, prostate i mokraćne bešike u Somboru i Apatinu, želuca u Apatinu, laringsa u Kuli i Odžacima. Maligne neoplazme mozga i nervnog sistema najviše su u Somboru i Kuli, a pankreasa u Odžacima.

U opštini Sombor neoplazme pluća i bronha su na prvom mestu, zatim slede neoplazme kolorektuma, prostate i mokraćne bešike. Ovakav redosled u obolevanju od malignih bolesti je u opštinama Odžaci i Kula, dok u opštini Apatin karcinom kolona i rektuma zauzima prvo mesto, karcinom bronha i pluća na drugom a želuca na trećem mestu.

Tabela 25: Stope incidencije od malignih neoplazmi prema vodećim lokalizacijama i opštinama Zapadno-bačkog okruga kod muškaraca u 2013. godini

Primarna lokalizacija	ZBO	Opštine Zapadno-bačkog okruga			
		Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
Pluća i bronh	157.1	163.5	134.5	132.9	194.7
Kolon i rektum	135.2	151.4	148.6	109.1	114.1
Prostata	69.8	76.9	63.7	56.9	73.8
Mokraćna bešika	52.4	60.1	49.6	42.7	47
Želudac	37.1	31.3	77.9	19	40.3
Larings	21.8	14.4	7.1	28.5	47
Mozak,nervni sistem	21.8	31.3	0	33.2	0
Pankreas	19.6	12	28.3	19	33.6
Jetra	19.6	28.8	7.1	14.2	13.4
M. melanom	14.2	12	21.2	9.5	20.1
Druge lokalizacije	170	170.1	212.3	118.6	201.3
Sve lokalizacije	718.7	583.7	750.1	583.7	785.5

MORTALITET MALIGNIH NEOPLAZMI KOD MUŠKARACA

U strukturi umrlih od malignih neoplazmi vodeća lokalizacija kod muškaraca je karcinom pluća i bronha sa učešćem od 31%. Na drugom mestu u strukturi umrlih od malignih neoplazmi je karcinom kolorektuma (14%), a na trećem mestu je karcinom prostate (7%).

Stopa mortaliteta od malignih neoplazmi kod muškaraca iznosi 486.1/100.000. Najviše vrednosti registruju se u opštini Apatin i Kula (516.5/100.000, 498/100.000), a najniža u opštini Sombor (470.8/100.000) (tabela broj 4).

Tabela 26: Broj umrlih slučajeva od malignih neoplazmi prema vodećim lokalizacijama i opštinama Zapadno-bačkog okruga kod muškaraca u 2013. godini

Primarna lokalizacija	ZBO	Opštine Zapadno-bačkog okruga			
		Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
Pluća i bronh	138	60	22	33	23
Kolon i rektum	62	35	6	12	9
Prostata	30	12	2	9	7
Mokraćna bešika	21	8	3	7	3
Jetra	21	11	3	4	3
Želudac	19	7	4	4	4
Larings	17	6	3	4	4
Druge lokalizacije	138	57	30	32	19
Sve lokalozacije	446	196	73	105	72

Posmatrajući po opštinama najviše stope motraliteta od karcinoma bronha beleže se u opštinama Kula i Apatin, od karcinom kolona u Somboru i Odžacima. Najviše stopa umiranja od karcinoma prostate zabeležene su u Kuli i Odžacima.

Tabela 27: Stope mortaliteta od malignih neoplazmi prema vodećim lokalizacijama i opštinama Zapadno-bačkog okruga kod muškaraca u 2013. godini

Primarna lokalizacija	ZBO	Opštine Zapadno-bačkog okruga			
		Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
Pluća i bronh	150.4	144.1	155.7	156.5	154.3
Kolon i rektum	67.6	84.1	42.5	56.9	60.4
Prostata	32.7	28.8	14.2	42.7	46.7
Mokraćna bešika	22.9	19.2	21.2	33.2	20.1
Jetra	22.9	26.4	21.3	19	20.1
Želudac	20.7	16.8	28.3	19	26.8
Larings	18.5	14.4	21.3	19	26.8
Druge lokalizacije	150.4	136.9	212.3	151.8	127.5
Sve lokalozacije	486.1	470.8	516.5	498	483.1

INCIDENCIJA MALIGNIH NEOPLAZMI KOD ŽENA

U strukturi obolelih od malignih neoplazmi kod žena karcinom dojke nalazi se na prvom mestu sa učešćem od 27%. Visoko učešće u strukturi obolelih od malignih neoplazmi imaju karcinom kolorektuma 14%, zatim karcinom pluća i bronha 12%, grlić materice 6% i telo materice sa učešćem sa od 5%.

Stopa incidencije malignih neoplazmi kod žena u Zapadno-bačkom okrugu iznosi 533.9/100.000. Najviše vrednosti incidencije registruju se u opštini Odžaci (649.7/100.000) i Sombor (551.5/100.000 žena), a najniža u opštini Kula (422.7/100.000) (tabela broj 6).

Posmatrajući po opštinama nestandardizovane stope incidencije malignih oboljenja dojke, kolona i rektuma, bronha i pluća, grlića materice najviše su kod žena u opštini Sombor, u opštinama Apatin i Odžaci na četvrtom mestu je karcinom tela materice, dok u opštini Kula karcinom bronha i pluća zauzima drugo mesto, a karcinom kolona i rektuma treće mesto u strukturi novoobolelih.

Tabela broj 28: Broj novoobolelih slučajeva od malignih neoplazmi prema vodećim lokalizacijama i opštinama kod žena u 2013. godini

Primarna lokalizacija	ZBO	Opštine Zapadno-bačkog okruga			
		Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
Dojka	137	67	23	20	27
Kolon i rektum	72	30	11	11	20
Pluća i bronh	61	22	9	15	15
Grlić materice	29	15	3	8	3
Telo materice	26	10	5	5	6
Jajnici	18	9	4	4	1
Želudac	15	7	1	3	4
Mokraćna bešika	15	7	0	5	3
Bubrezi	13	8	1	2	2
Pankreas	11	6	3	2	0
Druge lokalizacije	117	63	18	18	18
Sve lokalizacije	514	244	78	93	99

Tabela 29: Stope incidencije od malignih neoplazmi prema lokalizaciji i opštinama Zapadno-bačkog okruga kod žena u 2013. godini

Primarna lokalizacija	ZBO	Opštine Zapadno-bačkog okruga			
		Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
Dojka	142.3	151.4	155.6	90.9	177.2
Kolon i rektum	74.8	67.8	74.4	50	131.2
Pluća i bronh	63.4	49.7	60.9	68.2	98.4
Grlić materice	30.1	33.9	20.3	36.4	19.7
Telo materice	27	22.6	33.8	22.7	39.4
Jajnici	18.7	20.3	27.1	18.2	6.6
Želudac	15.6	15.8	6.8	13.6	26.3
Mokraćna bešika	15.6	15.8	0	22.7	19.7
Bubrezi	13.5	18.1	6.8	9.1	13.1
Pankreas	11.4	13.6	20.3	9.1	0
Druge lokalizacije	121.5	142.3	121.7	81.8	118
Sve lokalizacije	533.9	551.5	527.5	422.7	649.7

MORTALITET MALIGNIH NEOPLAZMI KOD ŽENA

U strukturi umrlih od malignih neoplazmi, po lokalizaciji kod žena karcinom dojke se nalazi na prvom mestu sa učešćem od 18,1%. Visoko učešće u strukturi umrlih od malignih neoplazmi zauzima i karcinom pluća i bronha sa 17 % i karcinomi kolorektuma 14.2 % i jajnika 5.2%.

Stopa mortaliteta od malignih neoplazmi kod žena iznosi 298.9 /100 000, a najviše vrednosti registruju se u opštini Apatin (371.7/100.000) i Odžaci (301.7/100.000) (tabela 8).

Posmatrajući opštine pojedinačno, u opštinama Apatin i Kula prednjači karcinom pluća i bronha, u opštini Sombor vodeći je karcinom dojke, dok je najviša stopa mortaliteta od karcinoma kolona u opštini Odžaci (tabela 8).

Tabela 30: Broj umrlih od malignih neoplazmi prema vodećim lokalizacijama i opštinama Zapadno-bačkog okruga kod žena u 2013. godini

Primarna lokalizacija	ZBO	Opštine Zapadno-bačkog okruga			
		Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
Dojka	52	28	6	10	8
Pluća i bronh	49	17	14	12	6
Kolon i rektum	41	15	10	4	12
Jajnici	15	8	3	2	2
Jetra	12	7	2	2	1
Želudac	11	7	2	1	1
Telo materice	10	6	3	1	0
Dr. lokalizacije	98	44	15	23	16
Sve lokalizacije	288	132	55	55	46

Tabela 31: Stope mortaliteta od malignih neoplazmi prema lokalizacijama i opštinama Zapadno-bačkog okruga kod žena u 2013. godini

Primarna lokalizacija	ZBO	Opštine Zapadno-bačkog okruga			
		Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
Dojka	53.9	63.2	40.6	45.4	52.5
Pluća i bronh	50.9	38.4	94.6	54.5	39.3
Kolon i rektum	42.6	33.9	67.9	18.2	78.7
Jajnici	15.6	18.1	20.3	9.1	13.1
Jetra	12.5	15.8	13.5	9.1	6.6
Želudac	11.4	15.8	13.5	4.5	6.6
Telo materice	10.4	13.5	20.3	4.5	0
Dr. lokalizacije	101.7	99.4	101.4	104.5	104.9
Sve lokalizacije	298.9	298.1	371.7	249.8	301.7

ZAKLJUČAK O EPIDEMIOLOŠKOJ SITUACIJI ZARAZNIH BOLESTI
U ZAPADNO-BAČKOM OKRUGU U 2014 GODINI

- ◆ U Zapadno-bačkom okrugu u 2014 godini prijavljeno je ukupno 15458 slučajeva zaraznih bolesti (bez gripa). U 7 slučajeva ova oboljenja su imala smrtni ishod. Tokom godine na području okruga registrovana je incidencija od 8240,71/100 000 stanovnika a u odnosu na prethodnu godinu beleži se pad incidencije za 15,38%. Mortalitet u Zapadno-bačkom okrugu iznosi 3,73/100 000 stanovnika. Kod 7 oboljenja registrovani su slučajevi sa smrtnim ishodom (eneterocolitis per clostridium difficile – 4, meningitis bacterialis – 2 i sepsa – 1 smrtni slučaj).
- ◆ U toku 2014 godine otkrivene su 3 porodične epidemije. Ukupan broj obolelih u epidemijama iznosi 9 osoba. Ove epidemije nisu uzrokovale značajniji porast incidencije a smrtnih slučajeva nije bilo.
- ◆ U strukturi zaraznih bolesti, kao i prethodnih godina, dominirale su respiratorne infekcije sa učešćem od 95,76% u ukupnom oboljevanju. Vodeće oboljenje ove grupe zaraznih bolesti je Tonsillitis/Pharyngitis streptococcica koje čini 90,03% svih prijavljenih slučajeva unutar grupe respiratornih infekcija. Kada su u pitanju bolesti koje se mogu prevenirati sistematskom imunizacijom, nema registrovanih slučajeva rubele i morbila a otkriveno je i prijavljeno jedanaest slučajeva pertusisa.
- ◆ Na drugom mestu u strukturi zaraznih bolesti nalaze se crevne zarazne bolesti sa učešćem od 2,19%. Vodeće oboljenje u ovoj grupi su Gastronteritisi sa 60,47% učešća u ukupnom oboljevanju u grupi crevnih zaraznih bolesti.
- ◆ Parazitarne bolesti se nalaze na trećem mestu i zastupljene su sa 1,75% učešća u ukupnom oboljevanju. Jedino zastupljeno oboljenje u ovoj grupi zaraznih bolesti je Scabies sa 271 obolelih osoba.
- ◆ Seksualno prenosive - venerične bolesti nalaze se na četvrtom mestu i zastupljene su sa 0,12%. U strukturi veneričnih bolesti koje su se najčešće javljale u 2014 godini najzastupljenije oboljenje je Hepatitis C sa učešćem od 47,37%. Na Hepatitis B odlazi ukupno 36,84% prijavljenih slučajeva, Morbus HIV zastupljen je sa 10,53% a Gonoreja sa 5,26% učešća u ovoj grupi zaraznih bolesti.
- ◆ Zoonoze se nalaze na petom mestu sa učešćem od 0,07% u ukupnom oboljevanju. Leptospiroza je zabeležena kao najzastupljenije oboljenje i čini 60% svih registrovanih prijavi u ovoj grupi zaraznih bolesti. Ostala registrovana oboljenja iz ove grupe su Trichinellosis - 2 obolele osobe, Toxoplasmosis - 1 i Ehinococcosis - 1 obolela osoba.
- ◆ Ostale zarazne bolesti nalaze se na šestom mestu po učestalosti u strukturi zaraznih bolesti sa Septicaemia alia kao dominantnim odnosno jedinim oboljenjem.
- ◆ U grupi vektorskih zaraznih bolesti, koja se nalazi na poslednjem sedmom mestu, zastupljen je Morbus Lyme kao jedino oboljenje sa incidencijom od 3,20/100 000 stanovnika.
- ◆ Na osnovu iznetog da se zaključiti da je registrovana incidencija, mortalitet i struktura zaraznih bolesti na teritoriji Zapadno-bačkog okruga u 2014 godini bila uobičajena.
- ◆ Kada je u pitanju imunizacija stanovništva koja se sprovodi u skladu sa Pravilnikom o obaveznoj imunizaciji, obuhvat je zadovoljavajući kod svih zakonom obaveznih vakcina osim kod Hepatitisa-B gde je ispod očekivanih 95%.

6. HIGIJENA I HUMANA EKOLOGIJA

Praćenje kvaliteta vazduha, zdravstvene ispravnosti namirnica, predmeta opšte upotrebe, voda, higijensko-sanitarnog stanja objekata od higijensko-epidemiološkog značaja kao potencijalnih opasnosti iz životne sredine, ukazuje na stalan rizik po zdravlje i stoga zahteva kontinuiran rad. Zavod za javno zdravlje prikuplja i analizira ove podatke i dostavlja ih Institutu za javno zdravlje Srbije u predviđenim rokovima.

6.1. ZDRAVSTVENA ISPRAVNOST VODE ZA PIĆE, POVRŠINSKIH VODA KOJE SE KORISTE ZA REKREACIJU I VODA IZ JAVNIH BAZENA NA TERITORIJI ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA

U toku 2014 godine na mikrobiološku analizu uzeto je 3717 uzoraka vode za piće iz centralnih vodovoda na okrugu a na fizičko-hemijsku ispravnost 3487 uzoraka. Obim analiza pokazuje da je u odnosu na 2013 godinu povećan broj uzoraka - za 303 uzoraka vode više na mikrobiološku analizu i 177 uzoraka više na fizičko-hemijsku ispravnost. Mikrobiološki neispravnih uzoraka vode iz centralnih vodovoda na okrugu bilo je 15,8%, što je za 1,4% niže nego u 2013 godini. Fizičko-hemijski neispravnih uzoraka vode za piće bilo je 52,1%, odnosno za 7,1 % više u odnosu na prethodnu godinu.

Uzroci mikrobiološke neispravnosti bili su: izolovane streptokoke fekalnog porekla 123, *Pseudomonas aeruginosa* 68, sulfitoredujuće klostridije 60, izolovane bakterije *Klebsiella oxy.*, *Enterobacter spp.*, *Citrobacter spp.* 106, ukupan broj aerobnih mezofilnih bakterija 377, ukupne koliformne bakterije 45 i ukupan broj fekalnih koliformnih bakterija 74.

Po uzroku mikrobiološke neispravnosti prednjači povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija kao i 2013 godine a slede izolacija *Pseudomonas aeruginosa* i fekalne streptokoke.

U odnosu na prethodnu godinu distribucija uzroka hemijske neispravnosti je slična. Na prvom mestu su povećane vrednosti gvožđa, zatim amonijaka, utrošak $KMnO_4$, mutnoća, hloridi, mangan, nitriti i arsen.

Vrednosti gvoždja u neodgovarajućim uzorcima kretale su se od 0,31-17,2 mg/l, vrednosti mangana od 0,10-0,30 mg/l; hlorida 202-290 mg/l; potrošnja $KMnO_4$ od 12,2-159 mg/l; amonijaka 0,11-4,5 mg/l; mutnoća 1,1-135; nitriti 0,031-0,241 mg/l; pH 5,8-9,0 i arsen 0,012-0,090 mg/l.

Tabela 1. Rezultati ispitivanja mikrobiološke i hemijske ispravnosti vode za piće u Zapadno-Bačkom okrugu 2010-2014

Godina	Ukupno uzoraka	MIKROBIOLOŠE ANALIZE		FIZIČKO-HEMIJSKA ANALIZE	
		broj uzoraka	% neispravnih	broj uzoraka	% neispravnih
2010	6144	3193	18,9	2951	45,1
2011	5882	3004	13,5	2878	63,2
2012	5663	2851	12,0	2782	61,0
2013	6724	3414	17,2	3310	53,0
2014	7529	3812	15,8	3717	52,1

6.2. KONTROLA MIKROBIOLOŠKE I FIZIČKO-HEMIJSKE ISPRAVNOSTI VODE IZ JAVNIH BAZENA

U toku 2014 godine kontrolom kvaliteta obuhvaćeno je 7 objekata sa ukupno 14 bazena na teritoriji okruga. Na mikrobiološku i fizičko-hemijsku analizu uzeto je 159 uzoraka vode iz javnih bazena (159 na mikrobiološku ispravnost i 27 na fizičko-hemijsku ispravnost). Od ukupnog broja, 21 uzoraka vode mikrobiološki nije odgovaralo higijenskim zahtevima, odnosno 13,2%, što je za 2,3% više mikrobiološki neispravnih uzoraka u odnosu na 2013 godinu. Tokom godine nije bilo uzoraka vode iz javnih bazena koji su bili fizičko-hemijski neispravni.

Od uzetih uzoraka vode iz javnih bazena, 11 uzoraka nije odgovaralo zbog izolovanog velikog broja aerobnih mezofilnih bakterija, 2 zbog izolovane bakterije *Pseudomonas aeruginosa* i 6 zbog streptokoka fekalnog porekla. U dva uzorka je izolovana bakterija *E.coli*.

6.3. KONTROLA MIKROBIOLOŠKE I FIZIČKO-HEMIJSKE ISPRAVNOSTI VODA SA JAVNIH KUPALIŠTA NA POVRŠINSKIM VODAMA

U toku godine analizirano je 10 uzoraka površinskih voda (što je 137 uzoraka manje u odnosu na 2013 godinu) na kojima se nalaze javna kupališta na teritoriji Zapadno-bačkog okruga a analizirane vode bile su iz mreže kanala i reke Dunav. Svi uzorci voda bili su u skladu sa drugom klasom kvaliteta vode, odnosno bili su pogodni za kupanje i rekreaciju.

6.4. ZDRAVSTVENA ISPTAVNOST NAMIRNICA I PREDMETA OPŠTE UPOTREBE

U Zavodu za javno zdravlje tokom godine analizirano je ukupno 8 namirnica (7 namirnica domaćeg porekla soda-voda i 1 uzorak soli iz uvoza za ishranu stoke). Ostale namirnice koje se kontrolišu u okviru programa monitoringa nisu analizirane zbog toga što nije bilo organizovanog Programa monitoringa bezbednosti hrane u 2014 godine.

Od predmeta opšte upotrebe na mikrobiološku ispravnost uzeta su 2 uzorka a svi uzorci bili su domaćeg porekla i mikrobiološki ispravni. U toku godine analizirano je 21 uzoraka predmeta opšte upotrebe na fizičko-hemijsku ispravnost. 12 uzoraka su bile igračke iz uvoza i 3 predmeta za održavanje lične higijene iz uvoza. Svi uzorci su bili odgovarajući.

6.5. ZAGADJENOST VAZDUHA U URBANIM SREDINAMA NA TERITORIJI OKRUGA

Utvrđivanje zagadjenosti vazduha vršeno je na jednom mernom mestu, na lokalitetu Vojvodjanska ulica 47 u Somboru.

Tabela 2. Rezultati merenja na mernom mestu u Somboru 2014

Mesec	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Uk. količina padavina l/m2/dan	0,9	1,72	0,82	1,66	3,4	2,06	2,37	1,88	4,67	2,29	0,54	0,07
Uk. količina sedimenta mg/m2/dan	18	136	110	68	184	167	284	77	243	249	113	13
pH	6,8	6,9	6,8	6,4	6,8	7,2	6,8	6,8	6,7	6,7	6,8	7,6
Rastvorene materije mg/m2/dan	10	41	21	28	48	25	26	70	28	117	15	8
Nerastvorene materije mg/m2/dan	8	94	89	40	136	142	258	7	215	133	98	5
Kalcijum mg/m2/dan	5,5	7,7	4,1	9,3	9,8	9,9	7,6	9,4	20,2	15	6,7	0,3
Sulfati mg/m2/dan	25,3	26,4	43,8	99,7	63,6	123,8	56,1	80,8	197,2	93,6	15,4	1,4
Hloridi mg/m2/dan	3,6	13,7	3,3	9,9	13,6	12,3	18,9	7,5	28	13,7	2,1	1,7
Olovo mg/m2/dan	<0,01	<0,02	<0,02	<0,02	<0,03	<0,02	<0,02	<0,02	<0,05	<0,02	<0,01	<0,01
Cink mg/m2/dan	0,4	0,1	0,1	0,15	0,24	0,16	0,24	0,23	0,23	0,18	0,03	0,5
Kadmijum mg/m2/dan	<0,01	<0,02	<0,01	<0,02	<0,03	<0,02	<0,02	<0,02	<0,05	<0,02	<0,01	<0,01
El. provodljivost	47	77	64	63	26	83	33	33	26	26	81	53
Amonijak mg/m2/dan	0,7	1,2	1,8	2,5	1,8	1,8	1,5	0,9	3,8	0,6	0,7	0,1

6.6. KVALITET OTPADNIH VODA IZ INDUSTRIJSKIH OBJEKATA I DISPOZICIJA ČVRSTOG OTPADA

Tokom godine izvršeno je 106 kontrola otpadne vode. Od kontrolisanih uzoraka neodgovarajućih je bilo 78. Kontrolisanje otpadne vode obavljeno je u 18 objekata. Higijenski nadzor izvršen je na 6 deponija na okruhu. Sve deponije su ocenjene kao nehigijenske što je bio slučaj i u prethodnoj godini, odnosno nije bilo pozitivnog pomaka.

6.7. FAKTORI RIZIKA PO ZDRAVLJE ŠKOLSKE DECE I OMLADINE

U toku godine obavljen je sanitarno-higijenski nadzor u 21 školskih objekata. Utvrđeni rizici po zdravlje školske dece i omladine potiču od neispravne pijaće vode, odnosno prisustva samo tehničke vode u školskim objektima u 18 naseljenih mesta, zbog utvrđenog arsena u vodi za piće.

HIGIJENA I HUMANA EKOLOGIJA – ZAKLJUČCI I PREPORUKE

♦ U toku 2014 godine Centar za higijenu i humanu ekologiju imao je povećan broj uzorkovanih i analiziranih voda za piće na mikrobiološku i hemijsku ispravnost u odnosu na prethodnu godinu, ostali uzorci bili su zastupljeni u manjoj meri u odnosu na prethodnu godinu. Varijacije u broju uzoraka namirnica, predmeta opšte upotrebe, površinskih voda i voda za rekreaciju i rehabilitaciju zavise od delatnosti sanitarne inspekcije sa kojom centar ima stalnu saradnju, i lokalnim samoupravama koje nisu uvek ažurne u aktivnostima na polju programa zaštite životne sredine što rezultuje smanjenjem obima posla Centra za higijenu i humanu ekologiju.

♦ U toku godine obavljen je redovan nadzor Akreditacionog tela Srbije.

♦ Zaposleni u Centra za higijenu i humanu ekologiju redovno su učestvovali u programima kontinuirane medicinske edukacije.

7. MIKROBIOLOGIJA JAVNOG ZDRAVLJA

Mikrobiološka laboratorija Zavoda za javno zdravlja Sombor u 2014 godini obavljala je sve bakteriološke, imunoserološke i parazitološke analize bolesničkog i drugog materijala. Prema zakonskim propisima i standardnim metodama sprovodila su se sanitarno-bakteriološka ispitivanja voda (pijaćih, otpadnih, rečnih, kanalskih, voda iz bazena i dr.), životnih namirnica, radnih površina, vazduha, radnih prostorija kao i sterilnost hirurškog i sanitarnog materijala, infuzionih rastvora i biološka kontrola sterilizatora i autoklava (ATCC sojevima).

U okviru poslova od opšteg interesa aktivnosti koje se sprovode u mikrobiološkoj laboratoriji ZJZ Sombor su:

- Analiza i kontrola epidemija (otkrivanje uzročnika, rezervoara i puta prenošenja zaraze u slučaju epidemija i mikrobiološko ispitivanje na zarazne bakterijske, virusne i parazitarne bolesti lica koja dolaze iz endemskih žarišta)
- Praćenje rezistencije mikroorganizama (otkrivanje i praćenje kretanja iz klinički značajnih uzoraka meticilin rezistentnog stafilokoka (MRSA) i sojeva *Streptococcus pneumoniae* rezistentnih na penicilin i praćenje eventualne pojave vankomicin rezistentnog enterokoka u bolničkoj sredini)
- Aktivnost laboratorija iz mreže instituta/zavoda za javno zdravlje prema referentnim laboratorijama (obezbeđivanje adekvatnog transporta uzoraka prema referentnim laboratorijama što će omogućiti unapređenje rada referentnih laboratorija)

Mikrobiologija javnog zdravlja

- ▲ U 2014 godini mikrobiološka laboratorija ZJZ izvršavala je sve predviđene aktivnosti prema planu za 2014 godinu.
- ▲ Takođe kao jedna od Referentnih laboratorija za kontrolu javno zdravstvenih bolesti, RL Sombor prima i obradjuje sve prispele uzorke meningokoka i hemofilusa i održava nacionalnu kolekciju sojeva iako za to ne dobija finansijska sredstva.

У току 2014 године, РЛ за менингокок и хемофилус почела је са уношењем својих резултата молекуларне типизације менингокока у ЕМЕРТ базу података, European Meningococcal Epidemiology in Real Time (EMERT) <http://emgm.eu/emert/>.

Blagovremeno otkrivanje uzročnika epidemija

U okviru ovih aktivnosti izuzetno je važno donošenje i sprovođenje mera za prevenciju nastanka i širenje epidemija, smanjenje broja obolelih od zaraznih bolesti i utroška finansijskih sredstava u zdravstvu. Od posebnog značaja je DPST otkrivanje HIV pozitivnih osoba u rizičnim kategorijama. uz dodatna testiranja na HBsAg i anti HCVAt (ostale krvno transmisivne markere).

Utvrđivanje rezistencije uzročnika

Utvrđivanje uzročnika rezistencije obuhvata utvrđivanje stanja osetljivosti značajnih kliničkih izolata na antimikrobne lekove i izrada preporuka za adekvatnu primenu i racionalnu upotrebu antibiotika i efikasnu empirijsku terapiju; sprečavanje nastanka i širenja rezistencije bakterija na antimikrobne lekove; sprečavanje i suzbijanje bolničkih infekcija; poboljšanje ishoda lečenja i ostvarenje značajnih ušteda finansijskih sredstava; uključivanje u programe praćenja rezistencije na antimikrobne lekove koji se sprovode u zemljama EU.

Aktivnost laboratorija iz mreže instituta/zavoda za javno zdravlje prema referentnim laboratorijama

Unapredjenje dijagnostike invazivnih bakterijskih oboljenja izazvanih *Neisseria meningitidis* i *Haemophilus influenzae* na regionalnom nivou na celoj teritoriji RS (u svim kliničkim laboratorijama) prema preporukama Referentne laboratorije Sombor.

Unapredjenje i uvođenje novih molekularnih metoda u karakterizaciji izolata u skladu sa direktivama EU (EU IBIS), ECDC, WHO, uspostavljanje inicijalnog kontakta i dalje saradnje sa Referentnim laboratorijama u Evropi istog tipa, nastavak naučne i stručne saradnje.

Uspostavljanje nadzora nad ovim zaraznim bolestima prema definiciji slučaja ECDC.

Formiranje nacionalne kolekcije sojeva meningokoka i hemofilusa, praćenje efekata vakcinacije (*Haemophilus influenzae*).

7.1. REZULTATI MIKROBIOLOŠKIH ANALIZA

Tokom 2014 godine u mikrobiološkoj laboratoriji radjene su sledeće analize:

Klinički materijal - 46632

Uzorci za sanitarne preglede - 42422

Uzorci sanitarne mikrobiologije - 5491

IZVEŠTAJ O BROJU PRIMOIZOLATA KAMPILOBAKTERA U 2014 GODINI

U 2014 u Centru za mikrobiologiju ZZJZ bilo je ukupno **49** primoizolata ***Campylobacter spp.*** (svi poreklom iz fecesa).

IZOLATI KOJI SE PRIJAVLJUJU LABORATORIJSKOM PRIJAVOM 2014 godina

Salmonella spp. 84

Salmonella Enteritidis 66 (1 izolat iz pleuralnog punkatata)

Salmonella Typhi 1

Salmonella Typhimurium 6

Salmonella Agona 1

Salmonella Infantis 3

Salmonella Montevideo 3

Salmonella Stanley 1

Salmonella Derby 1

Salmonella Bovismorbificans 1

Salmonella Thompson 1

KOMISIJI ZA INTRAHOSPITALNE INFEKCIJE OPŠTE BOLNICE SOMBOR

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O BROJU **PRIMOIZOLATA** IZ HEMOKULTURA, PUNKTATA (1912) I LIKVORA (26) ZA 2014 godinu

***Bact/Alert*® sistem za kontinuirano praćenje hemokultura**

Većina izolata iz primarno sterilnih tečnosti je identifikovana putem VITEK 2 - compact 15 aparata za brzu identifikaciju bakterija i testa i izradu testa osetljivosti sa MIK (minimalna inhibitorna koncentracija) na antimikrobne lekove.

1. E.coli - 18
2. Enterobacter cloacae - 2
3. Klebsiella pneumoniae - 6
4. Acinetobacter spp. - 0
5. Streptococcus virridans - 1
6. Burkholderia cepacia - 1
7. Proteus mirabilis - 12
8. Proteus pennerii - 1
9. Serratia marcescens - 3
10. Staphylococcus aureus - 8 (2 MRSA)
11. Streptococcus gr. B - 2
12. Streptococcus pneumoniae - 0
13. Listeria monocytogenes - 2
14. Pseudomonas aeruginosa - 7
15. Neisseria meningitidis gr. C - 1
16. Providencia stuartii - 2
17. Streptococcus gr. B (Streptococcus agalactiae) - 2
18. Citrobacter spp. - 2 (Citrobacter koseri 1, Citrobacter freundii 1)
19. Stenotrophomonas mathophila - 1
20. Aerococcus virridans - 1

21. Enterococcus faecalis - 9
22. Streptococcus gr. D - 1
23. anaerobni Gram negativni štapići - 1
24. Morganella morgagnii - 1
25. Gram + anaerobni štapići tipa Clostridium spp. - 2
26. Staphylococcus spp. (koagulaza negativan) - 70 (Staph. epidermidis 5, Staph. simulans 2, Staph. capitis 1, Staph. haemolyticus 3, Staph. hominis 6, Staph. warneri 1).
27. Salmonella Enteritidis - 1 (pleuralni punktati)
28. Corynebacterium spp. difteroidi - 3
29. Candida spp. - 4 (Candida parapsilosis 2, Candida spp. 1, Candida tropicalis 1)
30. Sphingomonas paucimobilis - 1
31. Kitococcus sedentarius - 1

UKUPNO 164 (1 po pacijentu)

Broj ukupno utrošenih bočica (hemokulture, likvori, ost. primarno sterilne tečnosti, inf.rastvori, trombociti) je: **2064.**

likvor - 26 aerobnih bočica

hemokulture i primarno sterilne tečnosti - aerobnih 1272, anaerobnih 792

rastvori, trombociti i dr. - 126 bočica (126/6 pozitivnih)

Signal pozitivnosti dalo je 311 bočica sa kliničkim materijalom (**16,05%**) što je **NIŽE** u odnosu na 2013 godinu (19,67%).

Većina odeljenja još uvek **ne poštuje** procedure pravilnog uzimanja hemokultura (PARNI UZORCI - aerobne, NE KORISTITI NEPOTREBNO ANAEROBNE BOČICE).

Broj utrošenih anaerobnih bočica je veći u 2014 godini (792) nego u 2013 godini (590).

Procedure i algoritmi za lekare i osoblje koje uzima materijale su dostavljene svakom odeljenju bolnice.

OBOLELI OD TB U 2013 GODINI
 (BR.STANOVNIKA 183967; STOPA NA 100.000 - 12)

Ukupno oboleli od TB u 2013 podeljeni na osnovu podataka o prethodnom lečenju:

novooboleli - 20

recidivi - 2

ukupno - 22

Svi oboleli u 2013 po dobnim grupama, polu i rezultatima kultivacije

Tabela 1. Oboleli od TB po dobnim grupama i polu na području Zapadno-bačkog okruga 2013 godine

Svi oboleli od TB po dobnim grupama i polu											
d.grupa	0-4	5-14	15-18	19-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	nep.	uk.
muški	0	0	0	1	1	4	3	5	1	0	15
ženski	0	0	1	0	0	1	3	1	1	0	7
nepozn.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ukupno	0	0	1	1	1	5	6	6	2	0	22

Tabela 2. Oboleli od TB po rezultatima kultivacije 2013 godine

Svi oboleli od TB po rezultatima kultivacije				
kultura pozitivni	kultura negativni	kultura nije radjena	nepoznati rezultati	ukupno
18	4	0	0	22

MIKROBIOLOGIJA JAVNOG ZDRAVLJA – ZAKLJUČCI I PREPORUKE

- ◆ U toku 2014 godine centar za mikrobiologiju imao je povećan ukupan broj primljenih materijala kao i broj izvršenih analiza. Redovno su radjene kliničko dijagnostičke metode prema RFZO, pregled lica koja podležu sanitarnim pregledima kao i usluge sanitarne mikrobiologije. Redovno su dostavljani izveštaji opštoj bolnici Sombor o broju i vrsti invazivnih izolata kao i izolatima koji podležu laboratorijskoj prijavi.
- ◆ U toku godine obavljen je redovan nadzor Akreditacionog tela Srbije. Laboratorija je učestvovala u brojnim međulaboratorijskim poredjenjima i eksternim šemama provere kvaliteta gde je postigla odlične rezultate.
- ◆ Osoblje i zaposleni u mikrobiološkoj laboratoriji redovno su učestvovali u programima kontinuirane medicinske edukacije.